

NUMMER 41: LENTE 1997

ROND DE GRENSTEEN

EEN UITGAVE VAN DE STICHTING
HEEMKUNDEKRING DE GRENSTEEN
MOOK - MIDDELAAR - MOLENHOEK

Mook Gezicht op Katwijk a. d. Maas.

Foto omslag: Het veerpontje tussen Mook en Katwijk behoorde eeuwenlang tot ons landschap, zoals ook de Maas niet weg te denken viel. Toch zou eens de dag aanbreken waarop de laatste overvaart plaats vond. Een traditie van vijf eeuwen werd hiermee afgesloten. Slechts eenmaal eerder, in 1831, werd de pont uit de vaart genomen. Na het oplossen van de financiële problemen werd de overvaart in 1837 hersteld.

Deze foto uit het boekje 'Mook en Middelaar in Oude Ansichten' is genomen rond de eeuwwisseling toen het pontje en het veerrecht in handen waren van de familie De Wildt uit Katwijk. De eerste zes pagina's in deze editie zijn een vervolg op eerdere publicaties over dit onderwerp in ons tijdschrift.

Uit het archief van de kruisheren in St. Agatha (8)

De bouw van een nieuwe pont voor 'Katwijk op Maze'

In februari 1842 besloot de vergadering van deelgenoten van het Katwijkse veer om op de verkoop van zware eikebomen, die in maart op bouw-hof 'de Jacht' te Haps zou plaatsvinden, één of meer bomen te kopen en die tot planken te laten zagen, zodat ze te zijner tijd bij een vertimmering aan de pont gebruikt konden worden. Het hout werd bewaard in een schuur aan de Maasstraat. Deze werd per halfjaar gehuurd voor vijf gulden. In de rekening van 7 januari 1843 zien we dat zij er op 1 april 1842 nog zestien bomen bij kochten en daarvoor aan notaris A.C. Snoeck 517 gulden betaalden. Waarschijnlijk hadden de heren al plannen en moest het benodigde geld voor een nieuwe pont stukje bij beetje binnenkomen.

Ook de kosten voor de gewone uitgaven en reparaties aan de boten gingen door. Nadat de verkoop van "spaenders, klossen en kwaezen" op 17 augustus 1842 een bedrag van f 83,81 had opgebracht, maakten zij een afspraak met scheepstimmerman B. Weyenberg over een bestek voor het bouwen van "de geprojecteerde nieuwe veerpont". Die zou net als de vorige 60 voeten houtmaat (=18 meter) lang, 12 voet (= ca. 4 meter) breed en 3½ voet (= 1 meter) diep moeten worden. De raming van de scheepstimmerman toont dat hij zo zijn eigen maten had berekend, waarschijnlijk meer aangepast aan zijn ervaringen in de praktijk.

Ook over de benodigde onderdelen werd gesproken. Voor de bouw van deze pont waren nodig: 150 "gewassen krommers" (= kromhouten balken) van 6 en 7 duim zwaar (= ca. 15 en 17 cm. dik). (Engelse duim = 2,54 cm., Amsterdamse voet = 28,4 cm). Twee kopbalken van 14 voet lang, 12 en 14 duim zwaar, vier bolders van 10 duimen in het vierkant en 572 voet lang (= 1,60 meter). De remming moest 18 duim breed en 2 duim dik worden. Het schampdeksel, tegen stoten of sqhuren, werd bepaald op 972 duim breed, 2 duimen dik. Vier brugbomen van 22 voet lang en aan de achterkant 10 duim dik werden door Van Gent te Arcen geleverd. Dan waren er voor de bruggen nog 14 ribben (= dunne balken) nodig: van 9 voet lang, 4 en 5 duim dik en twee balken van 11 voet lang, 10 duim dik. Tot bedekking van de bodem werden meer dan veertig "peelen" gebruikt van 13 voet lengte, 4 duimen dikte en per stuk 14 duim breed, zodat een ruimte van 70 voet kon worden belegd. Verder kocht men bij L. den Hertoch enige keren een aantal "kluwen werk" en pek of een teerton.

*De groote veerpont
Lang gezamelling van het
eene kopbalk tot den andere
kopbalk 61 voet
het plak breed 12 voet geen
breete genag het kon nog 2 voet
bij zijn en aan kopbalk 18 voet met
op het plak
op gebrand op 34 duim of 200
genoemds staande blus
hol of diep 35 duim
de schandekesl breed 8½ duim
de kopbalken dik 12 duim
de wijer tank van het eene ijnde
tot aan het andere ijnde en
Breed 17 duim
4 brugboomen tank 24 voet
en in het vierkant aan het eene
end dik 9 duim en aan het ende
end dik 4½ duim
4 bolders breed 9½ duim ieder*

Deze memo uit 1842 van de timmerman wordt bewaard bij de notelen in het archief van de Kruisheren

In april 1843 lieten de bestuurders timmerman H. Smits bij kuiper G. Cornelissen een boom bekijken en taxeren. Hij was blijkbaar in orde bevonden, want ze kochten hem en betaalden er 130 gulden voor.

Om alles te kunnen bekostigen overwogen de deelgenoten van het veer de veerwaard te verkopen. Dit was een stukje grond dat zij gezamenlijk in eigendom hadden. Later zagen ze daar toch maar van af. Een ander idee was om beurtelings penningen voor te schieten. Voor het hout waarmee de nieuwe pont gebouwd zou worden had men intussen een bedrag van 1135 gulden en 572 stuiver uitgegeven. In januari 1844 was het veer aan directeur Van Londen 150 gulden schuldig, tegen 6% interest. Hij zou het zelf niet meer innen, want op 20 maart dat jaar hielden de veereigenaren een speciale bijeenkomst vanwege zijn overlijden. Thomas van Duynhoven uit Cuijk, secretaris der gemeente Cuijk en St. Agatha, werd tot nieuwe directeur gekozen.

Werk, inkomsten en drank - uitgaven voor het veer

De bouwwerkzaamheden verschaften aan een flink aantal mensen voor drie a vier maanden werk en inkomsten. De voorbereidingen vorderden gestadig en op 4 mei 1844 was het dan zover: aan Cornelius Willem Isaac Heinsius, een neef van directeur penningmeester Roessingh - die met Wilhelmina Heinsius uit Mook gehuwd was - viel de eer te beurt de eerste spijker in de nieuwe pont te mogen slaan.

Waarschijnlijk werd het werk op stukloon aangenomen en over het aantal gewerkte dagen uitbetaald. Scheepstimmerman B. Weyenberg ontving voor zichzelf en een knecht als arbeidsloon en voor kost en drank over de periode 15 april tot 4 mei 1844 *f* 55,95 en over de maand mei *f* 83,4772. Meester-timmerman C. Beumich kreeg voor een week aan arbeidsloon *f* 7,50 en voor zes dagen werken *f* 7,25. Aan de scheepstimmerman W. Berden werd wegens twee weken werk met drie mannen op 25 mei 1844 *f* 45,50 uitbetaald. De vrachtrijders en losse werklieden moesten eveneens worden betaald. Zij werden tevens voorzien van een beloning als er goed gewerkt was. Bij A. van Welie kochten de veereigenaren "bij het lossen en transporteren" enige malen jenever en bier. Ook kuiper H. van Dijk, de beurtschippers Van Langel, Sambeek en A. van Buren, wieldraaier Jos Reijnen en zeilmaker H. ten Hoet hadden het druk met de bouw van de nieuwe pont. Tijdens de bouw werd er nog meer hout gekocht. Krommers kwamen onder meer uit Genep, Haps en Beugen. Bij nagelsmid P. Wouters te Nijmegen werden de eerstvolgende drie maanden herhaaldelijk manden nagels (= spijkers) gehaald en smid Van den Berg monteerte het ijzerwerk dat van de oude - inmiddels lekke maar nog steeds in gebruik zijnde - pont nog bruikbaar was, op de nieuwe. Bij J. Thijsen in Nijmegen kocht men drie sleepdelen en vier vlotdelen.

Sommige timmerlieden en hun arbeiders kwamen blijkbaar van elders. Zij waren in de kost bij mensen in Katwijk en omgeving. Ook dat werd betaald door het veer. Volgens de rekening van de penningmeester, waarin deze op 3 januari 1845 zijn verantwoording aflegde over het afgelopen jaar, bedroeg de som uitgegeven aan de bouw van de nieuwe pont *f* 2657,33. Een gedeelte moest nog betaald worden, bijvoorbeeld het geld aan de deelgenoten van het veer die het hadden voorgeschoten. Daarnaast waren er de andere, gewone uitgaven en de pacht die ook moest worden voldaan, onder andere aan de St. Martinikerk te Cuijk en aan het kruisherenklooster te St. Agatha. De kadastrale belasting van de veerwaard over het jaar 1844 bedroeg *f* 5,82. Alles bij elkaar was het een duur jaar voor de veereigenaren.

Waardering voor de heer Roessingh

Teneinde geld uit te sparen en om onenigheden tussen de scheepstimmerlieden door middel van geduld en overleg snel te kunnen afhandelen, had directeur Roessingh vrijwillig de taak van opzichter op zich genomen. Omdat hij hiervoor geen geld wilde aanvaarden, besloten de andere bestuurders dat hij als dank de rest van zijn leven geen veergeld meer hoefde te betalen. Ook zijn huisgenoten en allen bij hem in dienst waren er voor die tijd van vrijgesteld. Roessingh toonde zich vereerd en meende dat "tevens in aanmerking nemende zijne hooggeklommen jaren welke bereids boven de 78 gerezen zijn", alsook omdat hij of de zijnen zelden gebruik maakten van het veer, hij het genereuze aanbod wel kon accepteren zonder de andere deelgenoten te benadelen. Zolang zijn krachten het zouden toelaten zou hij de belangen van het veer met raad en daad helpen bevorderen. Pas in juni 1855 legde hij zijn functie neer. Vanaf juni 1818 was Roessingh aan het veer verbonden geweest. Eind 1855 overleed hij, 90 jaar oud.

...en voor veerman Bosmans

Begin augustus 1844 lag de nieuwe pont gereed voor gebruik en blijkbaar was het hoog tijd, want het kasboek toont dat op 28 juli veerman Bosmans maar liefst een "gouden Willem" (= tien gulden) kreeg, zoals was toegezegd voor het boven water houden van de oude pont (!) tot de nieuwe klaar zou zijn. Op 26 juli was scheepsmeter C. de Booy de nieuwe pont komen meten. Hij had haar in orde bevonden. Het publiek echter merkte bij het overzetten dat deze pont te diep was en daarom te steil om er gemakkelijk op en af te kunnen rijden. Om te voorkomen dat mensen "ten nadele van het veer te Catwijk op Maze" de voorkeur zouden geven aan het Cuijkse veer om de Maas over te steken, besloten de eigenaren ondanks de extra kosten de bodem toch maar te verhogen door er een "budenning" (= buikdenning; lichte vloer op de bodem van een boot) in te leggen. Later zou blijken dat hun vrees niet ongegrond was: toen in 1856 de paardenmarkt van Mook verplaatst werd zouden de boeren van de overkant inderdaad via het Cuijkse veer komen, omdat dat een kortere weg was.

Het grootste werk was nu voltooid en ook de vier boten die net als de halve pont intussen gerepareerd werden waren bijna klaar. Vier van de scheepstimmerlieden werkten hier nog aan. Zij waren op 15 april begonnen en leverden dit werk op 19 augustus op, drie weken nadat de pont in gebruik was genomen.

Bronnen:

Archief van de kruisheren te St. Agatha,
- notulen van... vergaderingen... veer te Catwijk op Maze,
- Notitie van uitgaven voor het veer te Catwijk op Maze, 1817-1855.

Uit het archief van de kruisheren (9)

Problemen met de veerknechten

De veerknecht had geen gemakkelijk leven. Allerlei karweitjes en kleine reparaties aan de veerbotten moest hij zelf verrichten. Of de grote ongemakken snel verholpen werden was soms nog maar de vraag. Slechts af en toe ontving hij van zijn bazen, de heren bestuurders van het veer te Katwijk op Maze, een blijk van waardering.

Avonturen van veerknecht Bosmans

Dat ondervond Willem Bosmans - al sinds 1839 in dienst - toen hij op 6 maart 1849 na een zware ziekte weer aan het werk kon gaan. Hij kreeg maar liefst tien gulden ineens, als buitengewone toelage (zijn weekloon bedroeg in die tijd ongeveer de helft daarvan) "ter zijne bemoediging ten einde voort te gaan in de getrouwe waarneming der belangen der eigenaren van het veer". Misschien moest hij weer even wennen aan de dagelijkse gang van zaken? Op 15 maart toonde Bosmans aan directeur Roessingh een proces-verbaal, opgemaakt door commissies G. Mackverson, gestationeerd te Mook, en door J. Post, gestationeerd te St. Anna bij Nijmegen. Waarschijnlijk waren zij tolbeambten. Hij werd beschuldigd - ten onrechte vond hij zelf - van belediging en mishandeling van voornoemde G. Mackverson. Het bericht werd naar J. van Goor, directeur der 'In- en Uitgaande Regten' te Roermond, verzonden opdat hij deze zaak afdoende zou regelen. Over het algemeen behartigde veerknecht Bosmans de belangen der veereigenaren goed, want als beloning en wegens zijn ijver in het volbrengen van verplichtingen ontving hij ook op 5 januari 1852 twee rijksdaalders extra.

Omdat in 1852 op 6 juli de eerste zomermarkt te Cuijk werd gehouden, kwamen de deelgenoten van het Katwijkse veer die maand een dag later dan ze hadden afgesproken weer bij elkaar. Er was weer een reparatie in het vooruitzicht. Veerknecht Bosmans had laten weten dat de pont sedert enige dagen lek was en zoveel water maakte dat ze "met geduurig hoozen moest bruikbaar gehouden worden." De scheepstimmerman die er bij gehaald was meende dat het lek niet diep zou zijn en niet in de bodem kon zitten. Daarom besloot men om eerst de grote drukte met het overbrengen van hooikarren voorbij te laten gaan en daarna meteen de pont op de blokken te heffen om het lek te zoeken. Het zal een spannende tijd geweest zijn voor de veerknecht en de mensen die werden overgevaren, waarschijnlijk met weinig personen tegelijk, om onderweg niet te zinken..

Dat lek was niet het enige, ook de gierketting brak regelmatig en daar dit niet bij het anker gebeurde vroeg de veerknecht toestemming een gedeelte te

verzwaren. Na overleg met smid Willem van Susteren besloten de eigenaren van het veer in het begin van augustus een nieuwe gierketting te laten maken. Het moest er een worden van 500 voet patent ijzer met een omtrek van vijf Nederlandse duimen. Vóór 1 november zou de smid het werk af kunnen hebben.

Om niet telkens een nieuwe vloer op de bodem van de pont te hoeven leggen, besloot men tijdens de vergadering van 5 januari 1853 versterking aan te brengen door middel van een aantal planken ter lengte van 2 of 2½ voet aan weerszijden. Over die extra stevige bodembedekking konden dan de wielen van karren en koetsen rijden. Toch was de grote pont begin september weer lek en weer moest Willem Bosmans hopen om boven water te blijven. Een reparatie was dus hoognodig, vooral omdat het voor de veerpont de drukste tijd van het jaar was. Directeur Roessingh ging eens praten met scheepstimmerman Willem Berden in de hoop dat die op dinsdag 13 september meteen zou kunnen beginnen. Het kon echter niet eerder dan 27 september, maar met vier man werkten ze toen "met allen ijver" ook op zondag door. Zaterdag 8 oktober hadden ze het karwei voor elkaar, zodat de pont weer te water gelaten kon worden.

Na een driedaagse Noordooster storm, in oktober 1854, was de aanvaart van de pont zodanig beschadigd dat een spoedig herstel noodzakelijk geacht werd. Veerknecht Bosmans kreeg hiertoe de opdracht.

Samen met twee arbeiders werkte hij de halve pont door de strang (= dode rivierarm) tot aan het land van Th. van Hout - oud-burgemeester van Linden en deelgenoot van het Katwijkse veer - die toestemming had verleend kleiaarde van zijn grond af te graven. Een halve pont vol was net iets te weinig en Bosmans vond het de moeite niet waard voor het laatste beetje weer zover te gaan. Hij nam het van de oever zoals men ook vroeger altijd deed. Helaas was de veldwachter van Linden in de buurt en toen de veerman zijn werk niet wilde staken maakte deze een proces-verbaal op en noemde hem een "grondroof". Het gemeentebestuur van Linden nam de "ongehoorzaamheid" hoog op en de zaak kwam zelfs tot het gerecht in Den Bosch, waar de veerman evenwel werd vrijgesproken.

Er heerste al langere tijd onenigheid over het afgraven van een stuk voorland, grond in eigendom van de gemeente Linden. Sedert eeuwen was het gebruikelijk dat de mensen van het Katwijkse veer hier grond kwamen afgraven om er de noodweg naar en de aanlegplaats van de pont mee te herstellen.

Van deze eeuwenoude stilzwijgende overeenkomst wilde het gemeentebestuur van Linden af. Ze maakten het tot inzet van de kibbelarij over de nieuw aan te leggen grindweg van Cuijk naar Katwijk tot aan de pont. Als de veereigenaren 350 gulden van de kosten betaalden, wilde Linden de grindweg aanleggen tot op veertig ellen van de aanlegplaats voor de pont (= ongeveer 1200 meter). Daarvoor moest die weg eerst geëgaliseerd, verbreed en verhoogd worden.

Burgemeester G. van den Bosch van Linden had in oktober 1853 aan het veer voorgesteld dat te laten doen, dan zou de gemeente zorgdragen voor het onderhoud. Maar de heren veereigenaren hadden in die tijd uitgaven genoeg. Zij besloten de gevraagde bijdrage in de kosten niet te betalen. Ze hadden ook nog te maken met vermindering van inkomsten naarmate de middelen van vervoer sneller werden. (Reizigers namen vaker een andere weg en hoefden minder vaak in een herberg - of het veerhuis - te overnachten).

In de vergadering van 3 juli 1855 besloten de veereigenaren een weg te laten maken naar eigen plan en dan in vredesnaam maar te vragen of ze de benodigde grond van "het oever" mochten afgraven. Dat werd alleen goedgevonden als de inwoners van Linden voortaan voor half geld mochten overvaren. Die eis vond men "te overdreven om in overweging te kunnen worden genomen", maar de vraag bleef: wat te doen? De zogenaamde Veerweg, die begon waar de grindweg eindigde, moest worden opgehoogd en verbreed om te voorkomen dat de rijtuigen bij de afdraai schade zouden oplopen.

Op 4 december 1855 mocht de veerknecht Bosmans binnenkomen tijdens de vergadering der heren bestuurders. Hij deelde mee, dat de drijfton die aan het gieranker vast zat die dag ernstig beschadigd was geraakt door aanvaring met de stoomboot van R. Berger uit Venlo, bestuurd door kapitein Hulsman. Deze wedijverde met de kapitein van een stoomboot behorende aan ene De Rijk en probeerde hem voorbij te stomen, juist ter hoogte van de plaats waar de veerboten lagen. Roessingh zou aan de heer Berger een verzoek tot schadevergoeding indienen.

Veldwachter B. Cornelissen maakte op 3 juni 1856 melding van een ongeval. Schipper P. van Kessel had een klacht ingediend van belangrijke schade aan zijn met hout geladen schip, opgelopen door de veerpont. In de late namiddag van 2 juni had hij zich "uit hoofde van den wind" achterwaarts laten afzakken om in Katwijk ter linkerzijde van de pont aan wal voor anker te gaan. Wegens het hoge water had de veerknecht assistentie gekregen van Thomas Derks.

Het ongeluk gebeurde toen Bosmans even weg was om ander werk te verrichten. Door de sterke stroming was Th. Derks met de pont sneller dan gewoonlijk naar Mookse zijde gegierd en net op het

ogenblik dat de schipper draaide had hij met zo'n geweldige klap de punt van de brugboom tegen de voorsteven van het schip gestoten dat daar meteen een opening in ontstond. Bezorgd voor schip en lading was Van Kessel aan wal gekomen. Hij meende recht te hebben op een schadevergoeding van 25 gulden. Th. van Hout had vanuit zijn veerhuis de gang van zaken kunnen volgen. Hij achtte het raadzaam alles direkt af te handelen

Er werd een vergadering belegd en intussen kon de schipper het gat dichten tot hij werd binnengeroepen. Eerst probeerden de zuinige deelgenoten vijf gulden van het geëiste bedrag af te dingen, maar uiteindelijk betaalden ze het toch maar, om er van af te zijn.

Steeds meer klachten, een nieuwe regeling

Er kwamen snellere vervoermiddelen. De wegen moesten worden aangepast en werden verhard en verbeterd. Daarom kwam het steeds vaker voor dat reizigers al vroeg in de morgen of soms zelfs 's nachts bij de rivier kwamen en overgezet wilden worden. Veerman Bosmans moest dan telkens zijn bed uit om deze mensen van dienst te zijn. Op den duur kwam hij dan ook slaap te kort en werd hij chagrijnig, ook tegen de overvarenden. Bij de eigenaren van het Katwijkse veer kwamen steeds meer klachten binnen over een "niet behoorlijke bediening". Toen op 2 november 1858 een boze brief van de burgemeester van Linden werd bezorgd, die op 30 oktober laat in de avond aan Mookse zijde van de Maas met zijn rijtuig erg lang had moeten wachten, besloten de deelgenoten maatregelen te nemen.

Het was beter met deze burgemeester op goede voet te blijven. Om te beginnen stuurden zij hun veerknecht naar Linden om zijn spijt te betuigen en ze zonden een brief waarin ze hun leedwezen met het gebeurde mededeelden. Ze verklaarden tevens dat het veroorzaakt was door slaapgebrek en dat het voor hen als bestuurders helaas te kostbaar zou zijn een tweede veerknecht in dienst te nemen. De burgemeester nam daar echter geen genoegen mee, zodat de veereigenaren tenslotte een overeenkomst sloten met kastelein J. Roelofs in Mook die vlakbij de aanlegplaats van de veerpont woonde. Afgesproken werd dat er elke avond een boot aan Mookse zijde van de Maas zou worden gelegd. Roelofs zou de sleutel krijgen. Personen die zich in de late avond of 's nachts meldden, zou hij dan overzetten. Mochten er mensen met rijtuigen arriveren dan zou Roelofs zelf eerst naar de overkant varen en de veerknecht in diens "kostkwartier" in het veerhuis van Van Hout wekken. Bosmans kon dan alsnog met de grote of halve pont komen. Voor zijn diensten en behulpzaamheid kreeg Roelofs voor elke overvaart tien cent.

De heren bestuurders zonden een bericht betreffende deze nieuwe regeling naar de heer J. van Goor, provinciale directeur van 's Rijks Belastingen in Limburg te Maastricht. Zijn antwoord mét permissie kwam nog net voor de kerstdagen van 1858 aan.

Het werd goed bevonden op voorwaarde dat de naam der eigenaren van het veer op de boot gezet werd en er alleen personen mee werden overgevaaren, geen goederen. Een uitzondering kon worden gemaakt als de betrokken controleur op de vervoerbiljetten - met voorkennis van de ambtenaren te Mook - zijn toestemming had gegeven. In het donker moest er een lichtgevende lantaarn aan boord zijn.

Eind december besloten de deelgenoten van het veer "om de veerman Willem Bosmans den inhuurpenning op de Nieuwjaarsdag - zoals gebruikelijk was - met aan te bieden" voor het komende jaar. Hij was kennelijk toe aan zijn pensioen.

Moeilijkheden met veerknechten

Willem Bosmans was na vele jaren trouwe dienst vertrokken. Het werd tijd de instructies voor de veerknecht te herzien en aan te passen aan de veranderde omstandigheden.

In januari 1859 kozen de bestuurders uit de zes kandidaten die zich hadden gemeld een boerenknecht, Jan Selten uit Erlecom. Bijna direkt echter kwamen er over hem ongunstige berichten binnen en ze achtten het verstandig hem toch maar meteen te ontslaan. Ze namen Herman van Hout uit Cuijk als veerknecht aan. Deze merkte al gauw dat het overzetten minder leuk was dan het hem had geleken. Hij vroeg of zijn broer Cornelis het van hem mocht overnemen. Dat werd goedgevonden maar na een paar weken al wenste ook hij "dringend" ontslagen te worden.

In zijn plaats werd begin juni Willem van de Sande uit Velp ingehuurd. Hij had meer ervaring, woonde vijf jaren als veerknecht bij J. Wollenberg op het veer te Maasbommel en werkte de laatste twee jaar bij J. Stoffels op het veer aan de Staaij bij Vierlingsbeek.

Door het vertrek van Bosmans moest men ook uitkijken naar een nieuwe bergplaats voor de veerge-reedschappen. Mede-eigenaar J. Bardoel nam dat op zich. Hij zou ook zorgen voor de berging van de ijsboot.

Na het overlijden van Roelofs werd in januari 1860 de overeenkomst met F. Arts hernieuwd, die Roelofs was opgevolgd als kastelein bij het veer te Mook.

Klachten

Op 22 december 1863 hielden de eigenaren van het Katwijkse veer een buitengewone vergadering ten huize van directeur Heinsius om te bespreken of zij veerman Van de Sande het komende jaar nog zouden inhuren. Van verschillende kanten waren ook over hem klachten binnengekomen, onder andere van voerman Stender die wekelijks van Venray naar Nijmegen ging en van Joosten die in dienst der dochters Theunissen elke week met de goederenkar van Cuijk naar Nijmegen reed. Zij waren op een avond vóór acht uur in Mook bij het veer aangekomen. De pont lag aan de overkant. Ze hadden hard

geroepen, maar de veerknecht was expres pas na acht uur gekomen, zodat hij dubbel veergeld kon vragen. Bovendien legde hij de pont zodanig aan de wal dat ze grote moeite hadden er af te rijden. In zo'n situatie was er gewoonlijk een 'voorpaard' nodig, wat ook extra geld kostte.

Het was niet de eerste keer dat hen dit overkwam en de beide voerlui konden wel twintig mensen aanwijzen die hetzelfde hadden meegemaakt. Sommige, zoals de knechts van Aries en Tillemans, rijtuigverhuurders te Nijmegen, verkozen over Mook al de weg te nemen naar Boxmeer. Ook zou veerknecht Van de Sande een houding aannemen of het beheer van het veer aan hem alleen was opgedragen. De bestuurders probeerden het nog een jaar met hem, maar begin 1864 besloten ze Andries Scheppers, die veerman te Vierlingsbeek was, aan te nemen. Men overwoog eerst onderzoek te doen naar de "hoedanigheid van dien persoon", maar dat zou teveel tijd in beslag nemen. Hij werd dus volgens de gewone voorwaarden meteen ingehuurd.

Maar in het voorjaar van 1865 waren er opnieuw klachten! Via de burgemeester van Linden ontvingen de veereigenaren te Katwijk een brief van de heer Hengst, burgemeester van Nijmegen. Op 12 januari was "Zijn Edele" met een rijtuig en knechts uit Nijmegen in Mook aangekomen. Door allerlei tegenspoeden hadden ze daar later heel lang moeten wachten, tot ze op het laatst de nacht in een herberg moesten doorbrengen. Ze vernamen dat dit met meerdere rijtuigen het geval was geweest en het scheen vaker te gebeuren. Hengst verzocht onderzoek te laten verrichten en doeltreffende maatregelen te nemen, omdat de bewoners van de linker Maasoever "wegens den handel in Gelderland bij eene geregelde overvaart veel belang" hadden.

Enkele maanden later kwam Albert Christen uit Cuijk, koopman in zogenaamd "kort" (poten van varkens), zich beklagen over de ruwe handelswijze van de veerman. Op "Aschdag des morgens" stond hij met zijn hondekar vol koopwaar vooraan op de pont. Door onachtzaamheid was zijn kar omgeslagen en veel van zijn spullen kwamen in het water terecht. Slechts een gedeelte kon daaruit - bevuild - worden opgevist. Hij wilde schadevergoeding, want zijn verliespost bedroeg wel vijftien halve Nederlandse ponden. Hij zou nu de koopwaar die hem op krediet geleverd was, moeten betalen. Na enig beraadslagen besloten de bestuurders van het veer de man als verzachting voor diens noodlottig ongeval één gulden uit de kas aan te bieden.

In weerwil van herhaalde waarschuwingen moesten ze veerknecht Andries Scheppers in april 1866 toch op staande voet ontslaan: meer dan eens gaf hij zich over aan sterke drank waardoor de bediening van het veer veel te wensen overliet en er weer talrijke klachten binnenkamen. Reinier Willems, inwoner van Katwijk, nam op verzoek tijdelijk de bediening van het veer over.

 Ter **BEDIENING** van het **PONTVEER**
te **KATWIJK**, wordt tegen **1° MEI a. s.**
GEVRAAGD :
EEN ONGEHUWD PERSOON,
het varen kundig en bewijzen van eerlijk-
heid en goed gedrag kunnende
aantoonen.

Men adresseere zich per *franco* brief of in persoon bij
den heer **C. W. J. HEINSIUS**, Directeur van
voornoemd veer, wonende te **CUJK**.

*Advertentie uit 'Weekblad voor de stad
en het kanton Grave' van zaterdag 9
maart 1867, nr 10, zestiende jaargang,
uit het Streekarchief voor het Land van
Cuijk.*

De eigenaren van het Katwijkse veer plaatsten een advertentie in de Graafsche Courant om voor 1 mei een nieuwe veerknecht te vinden. Zes personen meldten zich hierop aan. Deze keer ging men iets zorgvuldiger te werk. Na overleg werd besloten J.W. Claassen in dienst te nemen. Hij was al werkzaam op het veer te Overasselt, ingehuurd door rentmeester S. Festen aldaar. De Katwijkse heren wilden Claassen overnemen op voorwaarde dat Festen hem wou laten gaan met een schriftelijk bewijs van zijn eerlijkheid en goed gedrag. Op 25 april 1866 kwam de nieuwe veerman naar Katwijk. Het beviel hem blijkbaar toch niet zo, want als gevolg van zijn bedanken moesten de veereigenaren in maart 1867 weer een oproep in de Graafsche Courant zetten.

Deze keer viel hun keuze op Hendrik Rutten, veerknecht te Vierlingsbeek. Hij werd door de deelgenoten Heinsius, Bardoel en Van Hout ingehuurd tegen de gewone huur van negentig gulden in het jaar. Met hem troffen ze meteen een overeenkomst betreffende zijn vertering van drank uit een bedrag dat hij van de ontvangsten voor het overzetten zelf mocht houden. Het werd bepaald op vijftien cent per dag. Rutten nam daar genoegen mee.

In juli 1868 overleed T. van Hout en zijn zoon Reinier werd volgens een besluit, in overeenkomst met zijn broers en zusters genomen, mede-eigenaar van de aandelen in het veer en bezitter van het ouderlijk woonhuis, het veerhuis waar de laatste jaren de vergaderingen van de deelgenoten waren gehouden. In januari 1869 wenste veerknecht H. Rutten zijn dienst niet voort te zetten: de fooien voor het overbrengen van personen lieten vooral 's nachts al enige tijd te wensen over in vergelijking met vroeger. Er ging een gerucht dat de helft van het dubbele veergeld dat dan gevraagd werd voor hem zou zijn. Dat was niet het geval. Hij wilde daarom een vergoeding van tien gulden per jaar ineens. De veereigenaren moesten hier eerst over nadenken. Tijdens de vergadering van 3 februari 1869 deelden ze aan de binnengeroepen veerknecht mee, dat zij tevreden waren over zijn gedrag en niet ongenegen hem enigszins ter wille te zijn. Ze wilden vijf gulden geven als bijzondere fooi, maar dan wel in twee termijnen: per 1 april en per 1 september. Na enige aarzeling besloot Rutten dat aan te nemen en kreeg hij zijn "Nieuwjaarspenning", oftewel f 7,50. Later hield hij het blijkbaar toch voor gezien, want begin 1871 is er ene C. Waijenberg als veerknecht die bij het veer te Katwijk op Maze zijn recht komt opeisen. Hij weigerde voor de huur van negentig

gulden per jaar verder te werken en vroeg maar liefst een verhoging tot 110 gulden. De tijden waren blijkbaar erg veranderd en niet alleen levensmiddelen waren in prijs gestegen. De bestuurders besloten de gevorderde som te verlenen, maar dan wel uit te betalen in maandelijkse toelagen.

Lantaarnpalen in Mook

Een jaar later ontving men te Katwijk een brief van burgemeester Cooijmans van Mook. Het gemeentebestuur had besloten door aanschaffing van straatlantaarns, brandend op petroleum, het dorp te verlichten. De burgemeester stelde voor er ook een te zetten bij de aanlegplaats van de pont - op kosten van de gemeente - mits de veereigenaren voor de petroleum zouden zorgen en die lantaarn telkens wilden aansteken en doven. Men ging accoord op voorwaarde dat ze zodanig zou komen te staan dat men op "beide aanlegplaatsen der pont van derzelver licht genot zou hebben". De kosten zouden tijdens de vier wintermaanden vier gulden bedragen. Het werd goedgevonden. Directeur Heinsius ging het persoonlijk met Cooijmans in Mook bespreken.

En weer was er een advertentie nodig voor een nieuwe veerknecht: Waijenberg wilde na een jaar vertrekken. Hij was in onderhandeling met G. de Bruijn, pachter van het veer te Oeffelt. Daar wilde hij het veerhuis met toebehoren overnemen en zelf het veer gaat bedienen. In zijn plaats werd Peter Arts uit Niftrik aangenomen. Hij trad per 1 mei 1872 in dienst. De veereigenaren hadden er geen geluk mee, want ook deze man werd wegens toenemend wangedrag al snel ongeschikt geacht en op 16 augustus weer ontslagen. Gelukkig was C. Waijenberg nog in de buurt en bereid om als plaatsvervanger nog enige tijd over te varen. Waarschijnlijk had hij zijn werk tussen Katwijk en Mook goed gedaan, de eigenaren van het veer besloten moeite te doen om hem in dienst te houden en De Bruijn over te halen af te zien van de overeenkomst met hem.

Hoe dat is afgelopen vertelt het boek der "Notelen" niet meer, zodat we het hierbij moeten laten wat betreft het veer te Katwijk aan de Maas.

Bronnen

- Archief van de kruisheren van St. Agatha, Notelen van het verhandelde in de vergaderingen gehouden door deelgenoten van het veer te Catwijk op Maze, aanvang nemende den 5e Julij 1818 - eindigende in oktober 1875.
- Gemeente archief van Mook en Middelaar, invent. nr. 1365, 1366.
- Streekarchief v.h. Land v. Cuijk te Grave, "Weekblad voor de stad en het kanton Grave", 9 maart 1867.

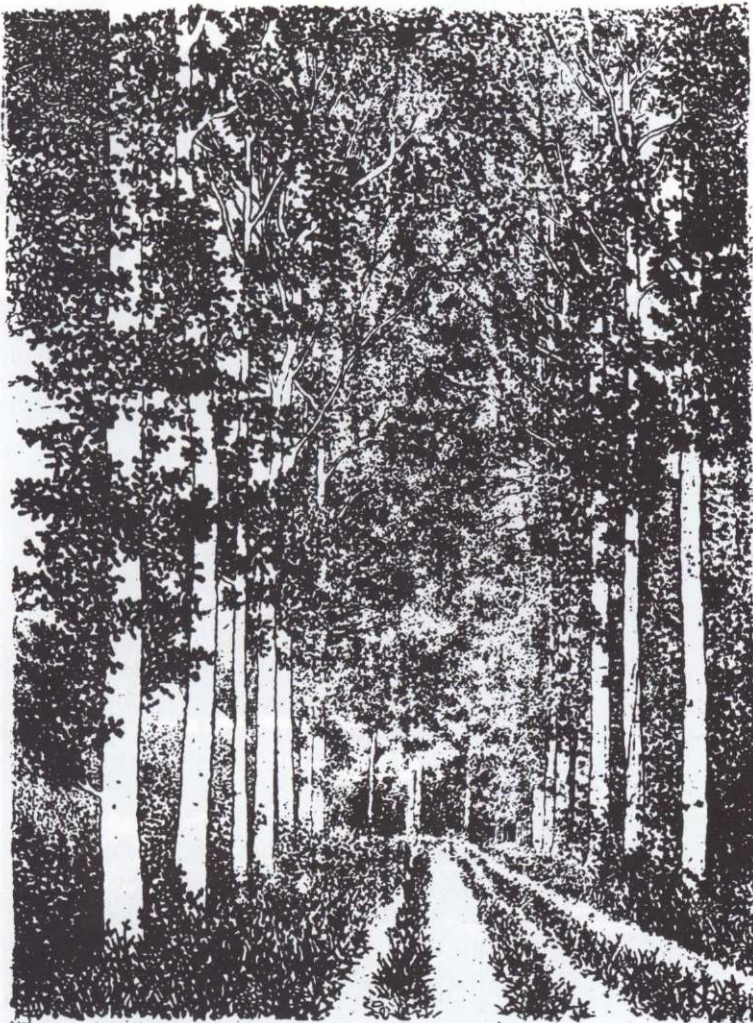
Wim Noordhoek (2) Een genie in de foto-grafiek

Het zal de lezer zeker interesseren hoe het Wim Noordhoek verder is vergaan. Aldus sloten wij in een vorig nummer de periode af waarin Wim Noordhoek zijn grafische kwaliteiten in onze directe omgeving getoond heeft. Dat hij zich ook op fotografisch terrein zou manifesteren toonde hij veel later, buiten ons gezichtsveld.

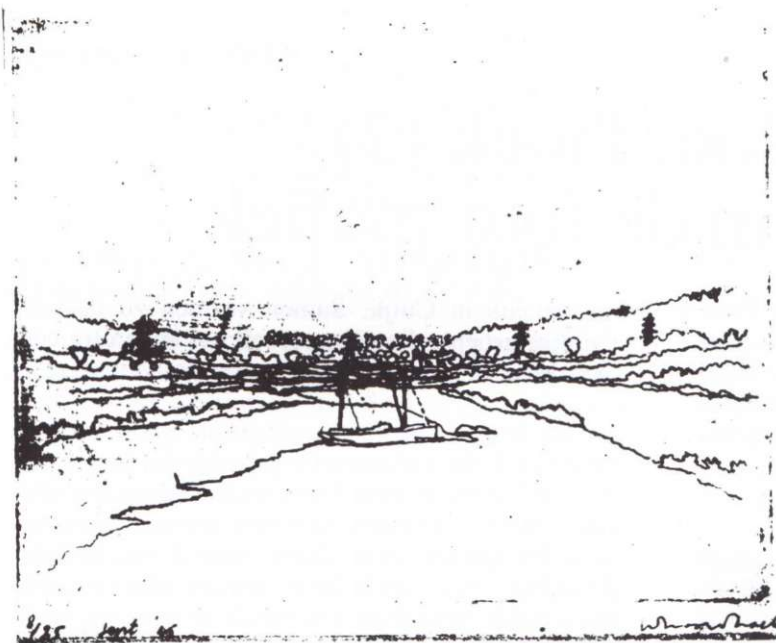
Aan het einde van de tweede wereldoorlog verlaat de kunstenaar Middelaar. Samen met zijn kunstvriend Enno Brokke steekt hij de Maas over naar het Land van Cuijk, dat reeds bevrijd is. Na de oorlog vestigen zij zich in de boerderij 'de Overhage' in Cuijk, waar de grafici Ap Sok en Henk Brokke, oom van Enno, zich bij hen aansluiten. Jan Gregoor vestigt zich in St Agatha aan de Veldweg tegenover het klooster. Hij heeft regelmatig contact met de

kunstenaars in Cuijk. Samen vormen ze dan de 'Cuijkse groep'; die echter nooit zal leiden tot een voor de hand liggende 'Cuijkse school'.

In die periode krijgt de grafisch georiënteerde Noordhoek steeds meer neiging tot de fotografie. Voor de oorlog al trekt hij op de fiets door heel Europa, steeds voorzien van een klein fototoestel. Voor het gemak. Zijn Duitse vriend Pan Walther (Dresden 1921) heeft hem daartoe aangezet. Hij raakt steeds meer in de ban van deze techniek, heeft geen opleiding in die materie, maar beoefent deze als hobby naast zijn andere twee-dimensionale vormen van expressie. Zelf vindt hij de overgang van grafisch naar fotografisch denken min of meer voor de hand liggend, want "ook fotograferen is een kwestie van kijken".

Het bomenlaantje naar de boerderij De Overhage in Cuijk, waar de kunstenaars Ap Sok, Wim Noordhoek, Henk en Enno Brokke tijdelijk onderdag vonden. Minitieus werk van Wim Noordhoek.

Nog een ets van Noordhoek, nu in enkele grote lijnen die naar de horizon op niets uitlopen: de Maas bij Cuijk.

Hij gebruikt de geavanceerde apparatuur zoals hij voorheen de kwast, het potlood, de pen, de verf, het linnen en het papier hanteert. Hij is geen fotograaf uit de donkere kamer. Wat bij hem voor de lens komt legt **hij** vast, zonder gekunstelde ingrepen of technische hoogstandjes. Het komt precies zo op papier. Waar anderen moeite moeten doen voor een donkerder of lichter afdrucken, retoucheren, vergroten of verkleinen, daar heeft Noordhoek al 'op lokatie' geregisseerd.

Portretten

Dat geldt voor opnamen in het landschap, maar zeker ook voor de mens in al zijn verscheidenheid. Hij zoekt altijd contact met mensen, ook op zijn vele reizen. Hij overvalt ze nooit, ze worden nooit betrap. Hij laat ze poseren. Het toevallig fotograferen, zonder dat zijn onderwerp er van weet, komt zelden voor. Zijn belangstelling voor de mens is voelbaar in het portret. Zijn portretten zijn uniek. Ze stralen stemming en rust uit, zoals ook zijn landschappen dat doen. Hij maakt o.a. prachtige foto's van Dirk Ocker en Peter Linders.

Kinderen en zigeuners zijn bij hem bijzonder geliefd. Treffend voor zijn instelling zijn de grote hoeveelheden foto's die hij maakt op buitenlandse reizen. Vaak bezoekt hij Saintes Maries de la Mer, een beroemde bedevaartplaats van de zigeuners in de Camargue. Hij legt daar de plechtigheden vast op de gevoelige plaat, maar indringender nog de gelovige deelnemer. Diens door ouderdom en natuur verweerde en gegroefde gelaat krijgt een extra contrast door de kundigheid van de fotograaf Noordhoek.

Naast deze beelden uit de levende materie legt hij

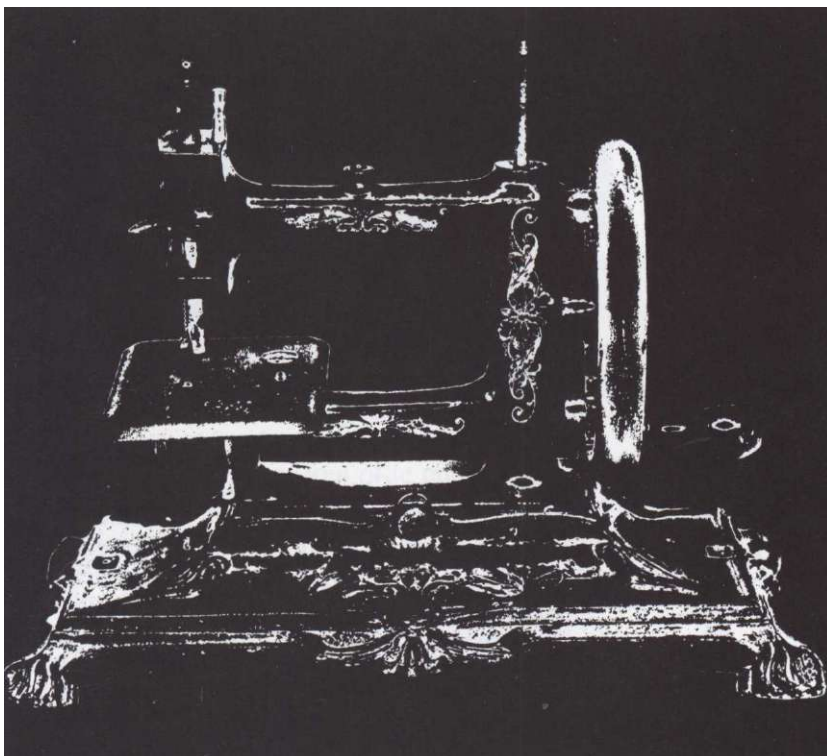
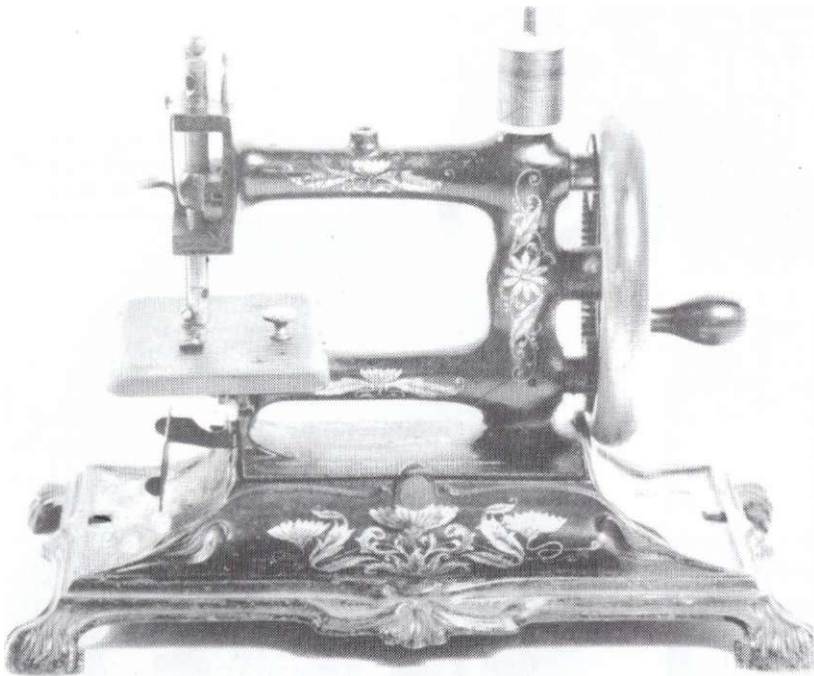
Zigeunerkinderen in Zuid Frankrijk waren een dankbaar onderwerp voor zijn fotografisch kunnen.

zich ook toe op het levenloze, het stilleven. De objecten worden door hem gekozen om de visuele waarde, de vorm of de kleur. Het gaat niet om het verhaal dat zij kunnen vertellen. De onderwerpen variëren van meubels, huisraad en kapotte ramen tot verroeste autowrakken, vuilstortplaatsen en kerkhoven.

Vastigheid en meer zekerheid in zijn bestaan krijgt Noordhoek als hij in 1954 docent wordt aan de Academie voor Kunst en Vormgeving in 's-Hertogenbosch. Later krijgt hij een soortgelijke functie aan de Faculteit der Letteren te Leiden en aan de Volkshochschule te Keulen. Hij is dan letterlijk door ervaring wijzer geworden.

Er verschijnen publicaties van zijn hand, al dan niet in samenwerking met zijn Duitse vriend Pan Walther. Bekende werken zijn het Fotoboek van Nijmegen (1962), die Kindernahmaschine (1970), en Grundlehre der Farbfotografie (1978), dat in het Nederlands verschijnt onder de titel 'Compositie in de kleurenfotografie'. Beschouwingen over zijn fotografisch kunnen verschijnen regelmatig in de vakliteratuur. Daarnaast worden kalenders en agenda's uitgegeven met zijn fotowerk.

In zijn boek 'Grundlehre der Farbfotografie' geeft Noordhoek zijn visie over het fotograferen van mensen als volgt weer: "Het is belangrijk een relatie met zijn modellen op te bouwen: liefhebben of haten, waarderen of verafschuwen. Persoonlijk hou ik er niet van mensen stiekum te fotograferen. Ik voel me dan schuldig omdat ik hen iets ontnem waarop ik geen recht heb. Daarbij komt nog dat ik het regisseren heel aantrekkelijk vind: het inspireert me bij mijn werk".

Het leerboek Die Kindernahmaschine van Wim Noordhoek gold voor de studenten als leidraad naar meer gevarieerde fotografie. Contrasten in zwart, grijs en wit zijn in zijn fotowerk steeds terug te vinden, evenals in zijn etsen.

Dochter Aafke poseert regelmatig als model voor het fotowerk van Wim Noordhoek. Hier zien we haar drie keer in het atelier, drie keer achter de 'Kindernahmaschine'.

Vooraf in het fotoboek 'Die Kindernahmaschine', dat onder zijn leiding door een groep van zijn studenten werd samengesteld, openbaart zich zijn grafisch verleden.

De beeldenreeks in dit boekwerk mondt uit in afdrucken die eerder als etsen dan als foto's moeten worden opgevat. Die combinatie van grafiek en foto-grafiek is al veel eerder in zijn werken getoond.

Een duidelijk voorbeeld hiervan is de houtsne

van de kerk van Cuijk (zie nummer 39 pagina 17), waarin vooral het eindige in het verticale perspectief zo fotografisch treffend wordt weergegeven. In die Cuijkse periode zijn nog meer fameuze houtsnedes door Noordhoek vervaardigd, die tot de meest gereproduceerde grafische kunstwerken in ons land zijn gaan behoren. Qua stijl blijkt hij dan aan te sluiten bij het pas veel later in zwang geraakende neo-realisme. Qua kunnen blijkt hij al een voorsprong te hebben op de fotografie.

De werkruimte van de kunstenaar, met centraal hierin de naaimachine.

Een schoonheid uit het zuiden, prachtig fotowerk van Wim Noordhoek.

Zelf tilt hij niet zo zwaar aan de kunst van fotograferen. "Als fotograaf sta je al gauw een treetje hoger dan datje verdient", is zijn bescheiden mening: "Van de honderden afdrucken kun je altijd de beste uitzoeken om te exposeren of te publiceren". Zijn oeuvre ziet hij als "een reportage in wit, grijs en zwart, symboliserend de vreugde, de matheid en het verdriet".

Noordhoek is geen reportage-fotograaf die moet leven van de actualiteit in de pers. Hij bepaalt zelfde actualiteit door alledaagse dingen te signaleren en vast te leggen. In een beperkte kring van beroeps-fotografen geniet hij bekendheid, het grote publiek 'heeft wel eens van hem gehoord'.

Wim Noordhoek is met zijn reis-, slaap- en laboratoriumauto voortdurend op pad door Europa. Hij neemt deel aan exposities in Nederland en Duitsland, zoals in Uden, Hamburg, Boxtel, Kuinre, Harderwijk en Amsterdam. Zijn lezingen zijn talrijk, vooral in kringen van fotografen. Zodoende is hij ook aangesloten bij de Nederlandse Leica Kring en promotor van Agfa-Gevaert.

Na zijn pensionering ontvangt Noordhoek in 1981 de Joop Alblasprijs voor fotografie, een bewijs van hoge waardering op dit terrein. Als hij op 9 augustus 1995 in Heusden overlijdt, laat hij een grote serie kunstwerken na, zowel grafisch als fotografisch. Veel van die werken vonden hun inspiratie in onze regio. Wij mogen er trots op zijn dat deze geniale man onder ons was, dat Wim Noordhoek tot de onzen behoorde.

Bedroefd delen wij u mede, dat na een rijk leven in stilte is heengegaan

WIM NOORDHOEK

beeldend kunstenaar/fotograaf

16 september 1916 - 9 augustus 1995

Tallose fotografen inspireerde hij op zijn eigen wijze. Veel dank zijn wij hem verschuldigd voor zijn enthousiaste inzet onze producten te promoten. Onze deelneming gaat uit naar zijn dochter Aafke en verdere familie en vrienden.

Agfa-Gevaert B.V. divisie Foto

Correspondentieadres: A. Noordhoek
Demer 15 - 5256 AB Heusden

De begrafenis zal worden gehouden op maandag 14 augustus om 13.30 op de Algemene Begraafplaats, Heusdense weg, Heusden.

Bijeenkomst in Rouwcentrum Bloemendaal, Bloemendaalweg 38, Waalwijk om 12.30 alwaar u afscheid kunt nemen. Gelegenheid tot overdenking en persoonlijke condolérance zal plaatshebben na de begrafenis vanaf 14.15 in 't Oude Huys te Bern. Zij die geen persoonlijk bericht hebben ontvangen, gelieve deze advertentie als dusdanig te beschouwen.

Mia Broekmans-ten Haaf
Diny Lamers

Nölleke van Tinus Hendriks vertelt...

Nol Hendriks, bij velen bekend als Nölleke van de Biesselt, woont sinds 24 mei 1924 in het bekende witte huisje aan de Groesbeekseweg in Mook. Waar altijd bedrijvigheid is. Waarvan iedere voorbijganger denkt: "Wie zou hier nu wonen?" Over het wel en wee rondom zijn wonen en werken vertelt Nölleke u in zijn eigen dialect. Het onderstaande is een letterlijke weergave van het gesprek dat wij met Nölleke hadden op 19 november 1996.

"Toen ik nog klèèn was mós ik vat duk hëlpe. De krujwaage trèkke met 'n tow, de wanmeule draaje, mèj thussblieve uut de schol daorvör, ho.lt haole ien ut bos hier tèggenaover. Jao, en zowat allemaol.

En dan worde alwèr owwer. Jao, wa zal ik zégge. Ik was genne vöruutloper en genne avonturier heur.'Nee, ik hiel mien a.ltied op dun achtergro.nd. Jao, en dan kriegde oorlog en ge móst de ko.st verdie.ne. Ik verdiende toe al aon die Moffe toen die hier binne kwaome. Jao, daor reparierde ik al wagens vör.. Toen al! Benzineleidingen en zöal. Die hadde ok mèj stukke. Die ware ok net zö onervare as den juu!

Lötter zaot ik bej enne boer vör enne gulde ien de wèèk. Da bevie.l mien niel Ge kóst èn kwartje meer krie.ge as ge mèlke ko.nt, mar ik zie ga.w gegaon. Ik zie gek!

Toen zie ik bej de poelier terecht gekomme. Daor haj ik vier en enne halve gulde, da schi.lde al èn stuk.

Ik hèb ok ien Venlo op ut vliegveld gewerkt. De ur-

ste wèèk smet ik dur hier enne keer 85 gulde op de taofel bej moet. Ik zie ze nog umvalle. Ze haj nog nooit zöveul geld bejèn gezie.n. En dèt vör èn wèèk werke!

Dèt gèt ok wèr vörbej en ge ko.mt wèr op grotter werke uut. Mar de techniek, die zaot mien op te vrè.te. Die zaot ien mien, hè! Da kós ik toen al merke. Dèt was bej die Moffe trouwens al. Ik kós mien uite! Laoter liet ik ut de vrije loop. Toen kwam ik ga.w ien de techniek tere.cht. Vöral ut grottere werk. Potverdomme, daor haj ik toch wel schik!

En zo ging da wèr verder. Dan hier, dan daor. En toe zie ik lötter toch zelfstandig geworre. O, ik heb toch goe.d gedrääd ien d'n oorlog. En dörnao ok, heur! Ik haj ut druk. Ik zaot aoveral. Ien de landbouw veul. Toen wel! Toen had elke boer nog enne a. Ide traktor en èn gie. rpomp en dit en dèt. Wat now nie mèr vörkumt. Da was toen allemaol. En zo-doende dräädje ik fantastisch. Ik haj een moj bedrijf. En ik haj ok al ga.w èn vergunning vör èn werkplets. En toen stierf mien vrouw onderha.nd en ik had ok wèr pech as d'n duvel. Jao, daor kunde niks an doe.n. Enne, mar goe.d dèt ik bescheide bleef.

Bescheide of nie, goe.d of sie.cht betaold. Ik ging urgens hin, ik mie.k wä. Dèt haj ik dan ok wèr te pakke. En zo dräädje ik! Niks wègsmiete. Ik kwaam nie ien èn café of niks. Dus..., da ging moj. Jao, steeds meer en meer. Och, ik haj ut op 't lést toch vort zö druk. Ik zoat mèj op grote projekte. Speultuine en zo! Maor an Gruusbèk hèb ik ut toch wel te da.nke. Dèt zien toch wel de kla.nten heur. Die zien nie zö as hier. Hier géve ze niks uut ien Maok.

Die zien allemaol zö zèjkerig en zuinig. Mar ien Gruusbèk nie. Och kèl, mak ut mar! Ge.ld zat. En zo haj ik werk zat. En ut mo.jste was, toen ze mien ien de zie.kenwaage schove. Ze hadde mien opgehaold mit zön ding en dör.uit gerije. Ik was ok goe.d bej en alles, daor gèt ut nie urn. Dèt d'r nog enne sto.nd en zei: "Nölleke, mak mien uutlaot urst effe" Hu,hu! Ik zei:"Kik urn hier ligge!" Hu, hu! Och jao. D'n tied vlie.gt vörbej. Ge wèt mè.j nog nie welken dag ut is. Werk zat. Da mot klaor. En dan haj ik ok veul boere waar ik hin mos. Stalle make bejvörbeeld.

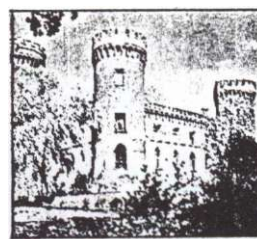
Zelfstudie heb ik gedaan. Ik volgde wel cursussen. Hier ligge nog buu.k d'r van, van 60-70 jaor a.ld. Ik was net zö goe.d ien iengewikkelde berekeningen as vandaag enne geleerde. Dör stöt ok alles duide.lijk ien.Dèt weet ik ok allemaol. Op motorenged.ied en zö al. Al die iengewikkelde dinge, dèt is vör mien gen geheim. Ik studie.rde wel bej. Wat er zo ien d'n handel was, da hie.l ik bej.

Toen kwaam de elektronika. Daor haj ik nie zö veul mit op. Hier ien de buurt hèb ik veul dinger gehad. De betonfebriek op de Milsbèk, die hèb ik helemaal opgebou.wd. En die blau.we silo's die daor staon hèb ik ok gemaakt. In de Milsbèk ku.nde ze zien staon. Daor hèb ik zö lang an gewerkt.

En die pottebakkers allemaol an de gèng geholpe. Vör de "Alde Kruk" hèb ik veul gewerkt. Allemaol zön karweie en klusse. Ik makte ut gewoon. En... zonder personeel, want dan motte gej da telle! Ik hèb veul ien Gennep ok gezète; bej Jetten van Dijk en Novita. Nog hèb ik die. En al die gro.te win.kels haj ik daor. Jao, die zè.je ok: "Wej hèbbe eiges auto 's zat: As gej naor huus wi.lt ofkomme, dan zeg ut mar. Dan haole wej ow netjes op. "Da ko.st mien dan niks en eur ok nie. Anders stet ówen auto daor en gej mot wel telle. En dan zegge zön lui, zo kom ik veul gojekopper uut. Want as gej al urst vörrij.koste mot telle en dèt is vör hun ok nie leuk.

En dan zaot ik veul ien de verwenningen toender.tied. Zelfstandig lè.j ik hele verwenningen an. In Ottersum zitte dur, ien Gennep en Milsbèk. Die draaje nog. Dan haj ik Van Alem as leverancier. Daor haj ik ingenieurs zitte, die tékende mien da allemaol uut en zè.jen: "Hou je daar maar aan, dan is het allemaal goed." Zo deej ik da. En dan ware dör mè.j 150-200 pie.pe die ge anèn most make en dan moog dör nie een lékke. Kiek, mar dèt is mit personeel moeilijk. As gej ennen ervare lasser hèt, die lèt zich ok goe.d betaole. Jao kiek en da ku.nde gej dan nie. En dan kós ik nog altie zégge, we hèbbe én bèkske koffi.e gedro.nke en da hoef ik now ok nie te telle. Lök now netjes blie.ve. Ik haj mè.j wéke van 2000-3000 gulde.

En zo verliep het leven en werk van Nölleke. Een volgende keer meer en dan o.a. over aanleggen van riolering op de Biesselt, waarover Nölleke tegen de Gemeente zei: "Mien eige mist is béter dan ku.nst-mist, dus wörum zou ik mien eige grei nie ge-bruuke um op ut la.nd te smiete!"

Via Romana door Mook en Middelaar

De kranten staan er vol van: de Via Romana die al enkele jaren de toerist moet verleiden de historische Romeinse vindplaatsen tussen Xanten en Nijmegen te bezoeken, gaat nu ook een zuidelijke lus door de regio krij-gen. Xanten, Calcar, Bedburg Hau, Kleef, Kranenburg, Groesbeek en Nijmegen waren eerder al aangesloten.

Het is al weer vier jaar geleden, om precies te zijn 22 maart 1993, dat tijdens een VVV-vergadering door ons het idee werd aangedragen om een zuidelijke route te gaan ontwikkelen, met als historische vindplaatsen Mook, Middelaar, Cuijk en Gennep. Op eigen terrein zou meer aandacht besteed kunnen worden aan met name de Romeinse Maasbrug en de Villa Urbana.

De plannen voor aansluiting zijn nu in een vergevorderd stadium. Behalve de gemeenten Mook c.a. en Cuijk c.a. heeft ook de gemeente Malden belangstelling. Gennep staat nog op 'het sudderplaatje'. Een maand geleden is met enkele medewerkers van de bestaande Via Romana een (fiets)route binnen de gemeente Mook en Middelaar ontwikkeld, die ook andere bezienswaardigheden 'mee-neemt'. Wat de Romeinse trekpleisters betreft wordt momenteel gewerkt aan enkele maquettes en presentatieborden van de brug en de villa. Deze modellen moeten weerbestendig zijn, maar vooral ook bestand tegen vandalisme.

De Grenssteen heeft, samen met de plaatselijke VVV, de plannen gepresenteerd bij de ANWB en hoopt in aanmerking te komen voor een cultuurprijs. De winnaar van deze 'toerisme-prijs' zal bekend worden gemaakt op 19 juni 1997. We zijn benieuwd!

*Heiske van Aalst
Jan van de Mond
Ad Smijers*

De vrouw van Hent Siebers: een moeder uit duizenden

Wie aan de Riethorst mag wonen is een bevoorrecht mens. Het is één van die prachtige stukken natuur waarmee onze gemeente zo rijkelijk bedeeld is. De naam verraaft een verleden van zompige bodem en moerassen.

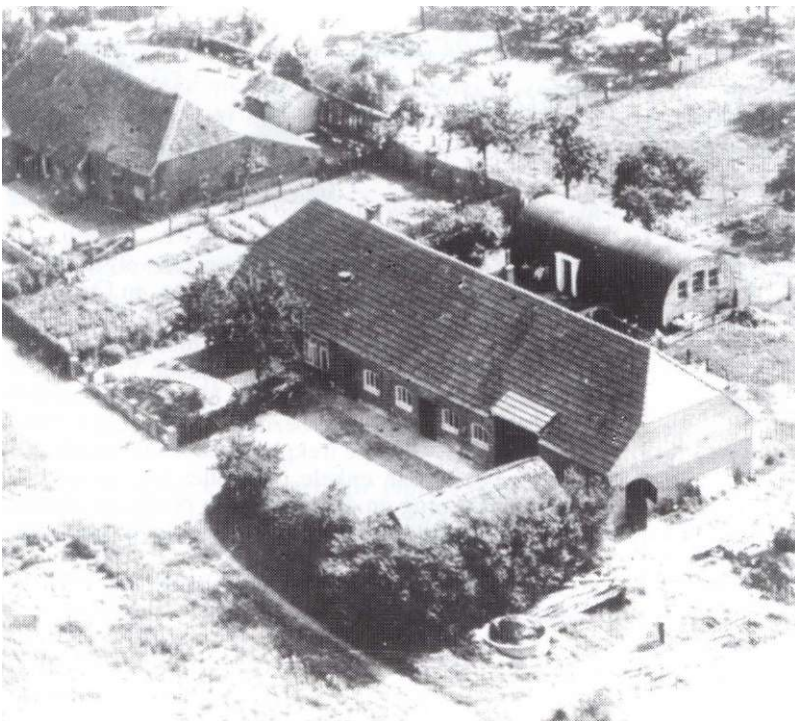
Zo hebben althans de Staatse troepen het in 1574 ervaren tijdens de beruchte Slag op de Mookerhei. Velen zijn hier toen jammerlijk omgekomen, weggezogen in de vennen, of zoals Felix Rutten het tachtig jaar geleden zo lyrisch omschrijft: "De mannen staan in den slijmerigen modder, met de armen woelend in de lucht. Zij zinken ver en verder". Niet voor niets krijgt een belendend boerderijtje veel later de toepasselijke naam 'Die Swaere Noodt'. Rutten laat dan spoedig de zomer over de moerassen komen als hij verder gaat: "Weer werd de heide wijd en stil. Elke roode bloem is er uit bloed geboren. Maar ten zomer, telken jare, weeft de heide haar bloemig kleed, als droomende gedachten van teerheid, over de wijde vlakte van Nassau's Zwaren Noodt".

Aan de zoom van deze wijde vlakte zoeken eeuwen later de echte natuurminnaars hun stekkie. Er gaan mensen wonen westelijk van de Rijksweg, met uitzicht over de Middelaarse hei en beschermd tegen de koude noordooster vanachter de hoger ge-

legen heuvelen. Een gezellige buurtschap wordt geleidelijk aan gevormd in de driehoek Rijksweg, Witteweg en Riethorsterweg. We vinden daar de families Derks, Bouhuis, Kersten, Giesbers, Simons, Jansen, Eibers, Kramer, Siebers en Abrahams. Burenhulp staat heel hoog in hun vaandel.

Zo heeft ook de familie Siebers dit immer ervaren. Zelfs in 1997 komt die saamhorigheid weer regelmatig ter sprake als wij op een koude avond in januari een gesprek mogen hebben met de familie, van wie de 'pater familias' Hent Siebers reeds lang verscheiden is: vijftig jaar al weer.

Hent is in die tijd niet alleen het middelpunt van het gezin, maar eveneens de spil van Middelaar. Naast de pastoor is hij degene die min of meer de dienst uitmaakt in het dorp. Niet dat hij daar de baas speelt, integendeel. Hij is er gewoon, uit maatschappelijke overweging, als gemeenschapsmens. Als Henricus Hubertus Siebers op 30 december 1947 komt te overlijden vermeldt zijn bidprentje een lange staat van dienst: Lid van de Raad van de Gemeente, Prefect van de Broederschap van het Heilig Sacrament en van de H. Stede, President van de Fanfare St. Caecilia, Bestuurslid van het St. Sebastianusgilde en Lid van het Kerkelijk Zangkoor.

De boerderij van Karel Siebers, het geboortehuis van Hent. De foto is na de oorlog genomen, dit te oordelen aan de nissenhut die achter de boerderij is opgetrokken.

Een eerdere generatie Siebers met opa en oma (Johannes Siebers en Petronella Thoonen) als middelpunt, waarschijnlijk bij hun 25-jarig huwelijksfeest. Voor hen zitten Hent (Harrie) en Karel, en achteraan zien we Piet, Allegonda (Daat), Hanna, Wint, Marie en Jan.

Niet altijd heeft de familie aan de Middelaarse kant van de Rijksweg gewoond. Tot 1928 is hun onderkomen aan de andere kant gelegen, daar waar nu de parkeerplaats is, met café Gommans als buurman. Ondanks de vele 'vrimden' een gezellige buurt. Dokter Daan is er een van, en Zuster Stempvoort en de Baron van Verschuier. Ook de grenscommiezen vinden er hun stekkie.

Geboren en getogen is hier Hent Siebers, die zijn loopbaan begint bij Staatsbosbeheer. Een prima leerschool, want daar leert hij de voordelen kennen van een goede bemesting. Geen gedoe met koemest uit de potstal, maar kunstmest uit de zak. Gemakkelijker kan het eigenlijk niet. Hent heeft al vaker in die richting gedacht. Eeuwen geleden al hebben de boeren uit Middelaar hun schrale grond kunnen verrijken met kalk: gemalen mergelstenen uit het muurwerk van de in verval geraakte Romeinse villa. Zo wil althans de overlevering.

Het laat hem niet los. Met de schrale gronden van Middelaar moet meer mogelijk zijn. De heide, de vennen en de moerassen zouden in cultuur gebracht kunnen worden. Heeft Hent Siebers de 'kenner van de streek' J.S. Göbel de aanzet gegeven tot diens ontboezeming in de 'Gids van het mooiste plekje'? Göbel schrijft:

"Zou hier niet meer gedaan kunnen worden tot bevordering der vruchtbaarheid van menig nu woest liggend veld? Weet men hier niets van de schoone resultaten, die een doortastende hand in de moerassen 'de Peel' tot stand heeft gebracht? Heeft men nog geen kennis genomen van de resultaten, die dezelfde hand verkreeg in de nabijgelegen Ottersumsche vennen?"

Door louter toeval komt Siebers in contact met een importeur van kunstmest uit Rotterdam, de Vulcaan. Het bedrijf wil zijn omzet in het zuiden vergroten. In Brabant is de Boerenbond al ver gevorderd met de introductie van kunstmest, maar verder naar het oosten ligt nog terrein braak. De Vulcaan is op zoek naar rayonchefs voor hun filialen in Nijmegen, Venlo en Eindhoven.

Hent Siebers grijpt deze kans met beide handen. Het wordt hard werken. Hij gaat zelf de boer op om zijn product aan de man te brengen. Belangrijke bestanddelen zijn stikstof, salpeter, fosfor, kalk en amoniak. Aan de hand van grondmonsters wordt het recept samengesteld. Ook de wijze van strooien wordt gedemonstreerd. Achter het huis in de Plasmolen ligt intussen ook een aardige voorraad en de boeren komen die het liefst afhalen. De aftrek van vrachtkosten maakt dit aantrekkelijk.

Hent Siebers is geboren in 1890. Na de eerste wereldoorlog gaat hij vaak helpen in de slagerij van zijn zwager Franz Bongers in het Duitse plaatsje Keilen (bij Kleef). Daar heeft hij zijn eerste vrouw Anna leren kennen. Zodoende wordt het in twee opzichten familie: in Keilen het echtpaar Bongers-Siebers en in Plasmolen Siebers-Bongers. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren: de zonen Jo en Frans, en de dochter Elly. Jo gaat ook in de kunstmesthandel en neemt het filiaal in Eindhoven voor zijn rekening. Frans krijgt de verantwoording voor Venlo en Elly treedt in het huwelijk met Theo Lemmen uit Middelaar.

Feest bij Wilhelmus Siebers en zijn vrouw Catharina van den Hoogen. Links van hen zitten bakker Smits en zijn vrouw, en rechts Hent (Harrie) Siebers en zijn eerste vrouw Anna Bongers. De bruidjes heten Dina Ambrosius en Neily Siebers, en de jonker is Jan Siebers. Achteraan staan Toon en Gerarda Ambrosius, Mienke Siebers, Harrie en Lina Wijnakker, Heinrich Siebers, Sientje Siebers-Janssen, Maria en Frans Bongers, ... van den Hoogen, en helemaal achteraan Karel en Maria Siebers-van Beuningen, ... van den Hoogen, Piet Siebers en Heini Bongers.

De kinderen hebben een onbezorgde jeugd. Elly gaat met de stoomtram naar de bewaarschool in Mook. Vader heeft het 'met iemand van de Maasbuurt' zo geregeld dat de tram stopt vóór het huis van Siebers. Elly vertrekt vroeg in de morgen met haar broodtrommeltje naar Mook en keert laat in de middag terug. Ook de lagere school bezoekt ze in Mook, tot de vijfde klas. Dan komen er moeilijkheden over de kosten van overblijven, en Vader Siebers kennende pikt hij dit niet. Elly maakt de school dan af in Middelaar, bij meester Jansen en meester Claessens.

De stoomtram wordt gezien als een teken van voortvarendheid en toekomstvisie. De postkoets van Van Gend en Loos, met elke 24 uur een rit van Nijmegen naar Venlo en weer terug, rijdt al niet meer sinds in 1883 de staatsspoorlijn aan de overzijde van de Maas is geopend. De Gebroeders van der Grinten exploiteren in de zomermaanden van 1907 tot 1913 een busdienst van Nijmegen naar Gennep. Door de slechte wegen worden de reparatiekosten dermate hoog dat Van der Grinten de bussen verkoopt twee stuks in 1910 en twee in 1913, omdat "wij nu een stoomtram hebben" schrijft hij aan een koper in Heemstede. De stoomtramweg wordt op 31 mei 1913 feestelijk in gebruik genomen.

Hent wordt al vroeg weduwnaar als op 13 februari 1940 zijn vrouw Anna overlijdt en hij met drie opgroeiende kinderen achterblijft. Het wordt een moeilijke periode voor het jonge gezin. Gelukkig komt een jaar later verandering in de toestand als hij toevallig bij buurman Gommans zijn toekomstige vrouw ontmoet. Maria Weiman uit Zevenaar komt op bezoek bij haar neef Frans Koenders, die

als commies onderdak heeft bij Gommans. Hent laat er geen gras over groeien en zijn verzoek wordt prompt ingewilligd. In het voorjaar van 1941 vindt het huwelijk plaats. De trouwjurk wordt gekocht met een toewijzing van textielbonnen, want het is oorlog.

De trouwfoto van Hent en Maria, met de kinderen uit het eerste huwelijk: Jo, Frans en Elly.

Maria maakt meteen kennis met een druk gezin. De opgroeiende kinderen vergen de nodige aandacht, maar ook de drukke baan van haar man. Een zaak aan huis veroorzaakt veel aanloop. Daarbij komt nog dat Siebers telefoon heeft en dat weet de hele buurt. Een verbinding komt pas tot stand na tussenkomst van het postkantoor Meijer in Mook, dus moet de buurman wachten in de keuken totdat Meijer terugbelt. Dat kost tijd en koffie, maar heeft ook zijn voordeel: je leert heel vlug je burens kennen.

Uit dit huwelijk worden ook drie kinderen geboren: Wilma, Ben en Hannie. Allen hebben een zelfstandig bestaan opgebouwd. Moeder Maria mag trots zijn. Dat is ze ook. Met veel liefde heeft ze de zes kinderen begeleid naar de volwassenheid en heeft hun meegegeven wat ze goed acht voor een menswaardig bestaan: zuinig zijn, ook op je gezondheid, en niet verkwisten. Recycling wordt door haar al toegepast als het woord zelf zijn intrede nog moet doen in de hedendaagse maatschappij. De schelpen van mosselen worden vermalen voor de kippen en het zeepwater uit de wasmachine wordt opgevangen en weer gebruikt, ditmaal om de vloeren te schrobben. Haar man Harrie - hij heet niet meer Hent bij haar - verkoopt dan wel kunstmest, maar bij Maria komt geen korrel in de grote tuin achter hun huis. Organische stoffen op het land hebben de voorkeur, maar met compost of bio-bak wil ze niets te maken hebben. Geen modern gedoe, geen kunstmest, geen gespuit, ze wil gewoon geen vergif in het eten!

Van de oogst worden de appeltjes tijdig geschild en gedroogd, want de winter kan lang duren. Niets gaat bij haar verloren. De tuin is een belangrijke bron van inkomsten. Het is haar kip die gouden eieren legt, en daar moetje zuinig mee omspringen. Haar huwelijk is helaas van korte duur. Harrie heeft te vroeg afscheid moeten nemen, 57 jaren oud. Zes jaren huwelijksgeluk zijn haar deel, en al vijftig jaren mist ze hem. Haar vader heeft nog heel lang bij het gezin ingewoond, evenals zoon Frans die de zaak in de Plasmolen heeft overgenomen.

Tijdens de na-oorlogsdagen is de familie, samen met het gezin van oom Karel in totaal 22 personen, op de evacuatietocht via Duitsland een zestal weken bij de familie Bongers in Keilen achtergebleven, hopen op een spoedige bevrijding. De in Eindhoven wonende zoon Jo is al eerder overgestoken naar Schotland en heeft zich gevoegd bij het bevrijdingslegioen. Frans is intussen door de Arbeits-Einsatz in Kleef tewerkgesteld, maar tegen het einde van de oorlog naar Berlijn doorgestuurd. Op 18 november 1944 hebben de 22 evacué's Nederland weer bereikt via de grens bij 's-Heerenberg. In de Achterhoek vindt men onderdak bij de familie in Giesbeek, Didam en Zevenaar.

Na de oorlog is Hent Siebers met dochter Elly op de fiets poolshoogte gaan nemen in de Plasmolen. Het huis is zwaar beschadigd en niemand mag wegens de landmijnen het gebied betreden. De fami-

lie krijgt tijdelijk onderdak bij kennissen in de Lindenlaan in Molenhoek, totdat betere tijden aanbreeken.

De tijden van weleer keren nimmer weer. Herinneringen zijn er nog volop. Vader heeft weinig tijd, maar de zondag is voor het gezin, behalve de tijd die hij aan de kerk besteedt. Met de kinderen gaat hij op zondagmorgen tweemaal naar de Mis, en na de middag met Jan ten Haaf en Frans Koenders naar het Lof. Geestelijk voedsel is minstens zo belangrijk! De overige uren zit het gezin bij de voordeur op de bank, met mensen praten of de auto's tellen die langs komen, en opschrijven uit welke provincie ze komen. Het kenteken M uit Gelderland, de N uit Brabant en de L uit Utrecht. De Limburgse P geeft wat meer vertrouwen. Vader heeft met kenteken P 147 een flinke achterstand op Gommans met P 62.

Na het Lof is het vaak wandelen geblazen door het bos, vanwege de prachtige bosaanemonen al een attractie op zich. Nog groter is de verrassing voor de kinderen als ze onder aan het beekje de ijscoman van Davino naderen. Hebben ze een ijsje verdiend en zo ja: wordt het er een van drie cent, vijf cent of een dubbeltje?

Reisvergunning 8. Travel Permit	
Naam Name	Siebers Hendrikus Hubertus
Nr. P.B. MSL 1034 Nr. I.Cd.	
heeft vergunning zich te begeven naar elke has permission to proceed to plaats in Noordlimburg	
Geldig van Valid from	3 Mei 45 tot 3 Sep 45
Reden Reason	Kunstmest winning
Datum Date	4 Mei 1945
 De Militaire Commissaris voor N.-Limburg The Military Commissioner for N.-Limburg voor dezen: by order: MILITAIRE COMMISSARIS 567	

Een speciale vergunning uit de dagen kort na de oorlog. Niet iedereen kreeg toen toegang tot het pas bevrijde gebied.

Van het handjevol autochtonen kan de ijscoman niet rijk worden. Zijn ogen zijn meer gericht op de toeristen die vooral op zondag en andere vrije dagen de Plasmolen bezoeken. Toeristen die in de ogen van de pastoor van Middelaar beter weg kunnen blijven.

Bij het hotel van Van der Grinten neemt de zedenverwildering dreigende vormen aan door de in badpak gestoken bezoekers van het zwembad, een 'poel des verderfs'. De scheiding in dames- en herenbad is slechts schone schijn: het vergroot immers de honger! Collega Gommans aan de overkant van de Rijksweg doet ook een duit in het zakje door voor zijn etablissement een dansvloer aan te leggen om de toeristen te gerieven, en zelf weer een duit in het zakje terug te ontvangen. Pastoor Veuvelers heeft het er moeilijk mee. Hij is ontzettend gekant tegen al deze pogingen tot verval.

De eenvoudige mens uit Middelaar is evenmin geïnd van die mondaine bedoening van 'die minse uut de stad of uut ut weste'. Vreemden zijn het, en dat blijven ze, en die kunstenaars moetje zéker uit handen blijven. "Die van de Plasmeule deuge nie". Een wereld van onbegrip ligt er aan weerszijden van die prachtige Middelaarse hei, die in de zestiger jaren is omgetoverd tot een immens groot piassengebied, waar nu gemengd gezwommen wordt!

Moeder Siebers gaat elke zondag op de fiets naar de kerk, maar bovendien elke woensdag en zaterdag. Als ze even tijd over heeft bezoekt ze tussen door het kapelletje aan de Riethorsterweg. De kinderen gaan eveneens regelmatig ter kerke, maar Elly wordt net zo regelmatig door de pastoor buiten de deur gezet. Ze draagt namelijk kniekousen en dat kan niet. Vader heeft het daar weer moeilijk

mee. Er wordt tussen hem en de pastoor nooit één woord gewisseld over deze vorm van 'wangedrag'.

Moeder heeft in haar geloof veel steun ondervonden in de moeilijke tijden. Ook de familie en de burens hebben haar enorm geholpen. Fantastisch, die burens waar je op bouwen kunt, die altijd voor je klaar staan. Zij vormen een toegevoegde waarde aan je bestaan, vooral als Moeder Siebers er plotseling alleen voor komt te staan. Als haar steun en toeverlaat in 1947 komt te overlijden, is die hulp onmisbaar. Zes opgroeiende kinderen met ieder zijn eigen problemen en wensen leggen een zware last op je schouders. Moeder is altijd de spil waar alles om draait. Moeder is steeds het middelpunt gebleven, zeker nu ze negentig is.

De kinderen krijgen altijd het beste voorgeschoteld, als het even kan 'vers' uit de natuur. Knilles Giesbers komt elke week melk en boter brengen. In vroeger tijden is de klandizie omvangrijker: elke dag drie liter melk, vers van de koe. In die tijd komt ook regelmatig een man met rijwiel aan de deur, met voorop aan het stuur een grote rieten mand met naaigerei, garen en knopen. Het benodigde vlees is afkomstig van slager Mulders uit Mook. Meestal brengt Door het, een enkele keer Jan.

Kinderen uit Groesbeek gaan huis aan huis met bosbessen. Een vol biezen mandje kost slechts twee gulden. Als die kinderen dan rond etenstijd aanbellen, dan hebben ze geluk dat ze mee mogen aanschuiven. Dubbel geluk, want wat Moeder Siebers hen voorschotelt is puur natuur.

Dat heeft ze ook haar kinderen meegegeven voor hun verdere leven. Wie aan de Riethorst mag wonen is een bevoorrecht mens. Wie daar geboren en grootgebracht is heeft dubbel geluk. Moeder Siebers is een vrouw uit duizenden.

JESUS + MARIA + JOSEPH + LAMBERTUS

Bid voor de ziel van zaliger

Henricus Hubertus Siebers

weduwnaar van

Catharina Johanna Bongers

echtgenoot van

Wilhelmina Maria Welman

lid van de gemeenteraad Mook-Middelaar
prefect van de broederschap van het Allerheiligste Sacrament en van de H. Stede
president van de fanfare St. Caecilia
bestuurslid van het St. Sebastianusgilde
lid van het kerkelijk zangkoor.

De dierbare overledene werd geboren te Middelaar 13
September 1890 en overleed aldaar voorzlen van de
heilige Sacramenten 30 December 1947.

Helaas te vroeg volgens menselijke berekening moest hij afscheid nemen van zijn goede vrouw en kinderen, van Middelaar en van zijn zaken. Wat God echter doet is welgedaan. Hoe dikwijls rekenen wij met ons menselijk verstand anders dan God, en hoe blijkt altijd achteraf dat Hij alles ten goede geschikt heeft. Laat ons dan - zij het met schreënd oog en schreënd hart - den H. Wil van God prijzen en met Job zeggen: de Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen, de Naam des Heeren zij geprezen in eeuwigheid. Wij schreien, maar niet zooals zij die geen hoop hebben. Want in Christus straalt ons de hoop op een zalige verrijzenis tegen.

Dierbare echtgenote, ik dank U voor Uw liefdevolle zorg. Ik sterf gerust, wetend dat Gij de kinderkens, onderpand onzer blijvende liefde, als echte Christenen zult opvoeden.

Dierbare kinderen, hebt elkander lief, houdt Moeder hoog in eere en volgt mijn voorbeeld als christenmenschen. Bidt voor uw overleden moeder en mij.

Mijn Jesus Barmhartigheid.

Het oude behouden: een geslaagde expositie

MOOK - Drie dagen lang was er grote belangstelling voor de expo in het Gemeenschapshuis te Mook, georganiseerd door de Heemkundekring De Grenssteen. Ongeveer vijfhonderd bezoekers trokken op 26, 27 en 28 december langs de stands met bezienswaardigheden, overwegend 'oud nieuws'. Jong en oud ontmoette elkaar en haalde herinneringen op. Vooral bij de oude gereedschappen, werktuigen en foto's kwamen de tongen los.

Veel belangstelling was er voor de beoefenaars van het oude ambacht, die centraal in de ruimte stonden opgesteld: de wolspinners en mandenvlechter uit Middelaar, en de kantkloster en weefster uit Mook met haar weefgetouw uit 1600. Maar ook de oudere verenigingen die de gemeenschap dragen - twee gilden, twee muziekgezelschappen en twee sportclubs uit Middelaar en Mook trokken veel mensen.

Gebruiksvoorwerpen van vroeger.

Anny van Dijk aan haar weefgetouw uit 1600.

De fanfare van Middelaar.

Gerrit Janssen vlecht manden.

Het oude behouden: een geslaagde expositie

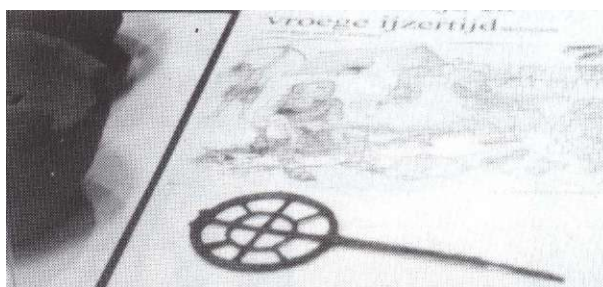
Op tweede kerstdag om elf uur werden de genodigden welkom geheten door voorzitter Smijers van De Grenssteen. Hij bracht dank uit aan de collega-bestuursleden van nu en van de afgelopen tien jaren, en de vele medewerkers en gastschrijvers uit het verleden, die het mede hebben mogelijk gemaakt dat het aantal vrienden is uitgegroeid tot meer dan zeshonderd. Het ligt in de bedoeling om op dezelfde enthousiaste wijze door te gaan. Daarna werd het woord gegeven aan burgemeester Verhoeven, die lovende woorden richtte tot het stichtingsbestuur, dat zich volgens hem met veel inzet totaal gegeven heeft aan het vastleggen van de geschiedenis van de gemeente op alle niveau's. Vooral het kwartaalschrift oogstte zijn bewondering. Hij oordeelde de expo van een ongekend hoog gehalte en verklaarde deze voor geopend met de wens dat velen gebruik zullen maken van de geboden gelegenheid om deze te bezoeken.

Veel interesse toonde het bezoek verder voor de maquette van de Romeinse villa en de bronzen mantelspeld die enkele jaren geleden gevonden werd bij opgravingen in Molenhoek. Heel bijzonder was ook de presentatie van de familie Piepenbroek in 'pop-formatie' met twintig personen overgevlogen uit Amerika!

De popformatie van Piepenbroek.

Het St Sebastianusgilde van Middelaar.

De fibula, een Romeinse mantelspeld.

Belangstelling voor Eendracht Mook.

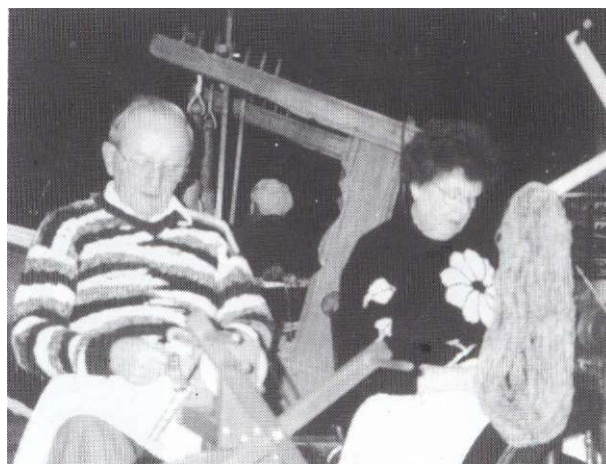
Het oude behouden: een geslaagde expositie

~7
/

Ook werden veel ansichten en 1600 bidprentjes getoond, die allen betrekking hebben op de eigen gemeente: verzamelaars in optima forma.

Voor de kunst, altijd een troetelkind van De Grenssteen, was de belangstelling eveneens groot. Enkele etsen van Hendrik de Laat werden verkocht, en de eerste inteeknaars voor een nog te schrijven boekwerk over dit onderwerp hebben zich al gemeld.

Nog onbekende kunstenaars gaven eveneens blijk van hun kunnen door hun presentatie van zelfgemaakt houtsnijwerk: niet te koop en ook niet te evenaren. Wie kan en zal erover oordelen of hun ambachtelijk werk eens het predikaat 'kunst' mag gaan voeren?

Het echtpaar Horsten aan het spinnen.

Bij gelegenheid van het tienjarig jubileum had het bestuur besloten om geen entree te heffen.

Vrijwillige bijdragen waren echter zeer welkom voor de Poolsekinderen, die elk jaar naar Mook komen in de vakantieperiode. Door de opbrengst van deze vrijwillige bijdragen te verdubbelen kon De Grenssteen een bedrag van vijfhonderd gulden aan het Polen-comité overhandigen.

De IVN was met haar presentatie van de natuur heel goed vertegenwoordigd.

De oudste vereniging hinnen de gemeentegrenzen werd vertegenwoordigd door haar archivaris Huub Spruijt.

Grenssteentjes

Un Aovond Plat Praote

De Grenssteen bestaat tien jaar, en dat willen we vieren. Gezien het grote succes in het verleden hebben we besloten weer eens aandacht te besteden aan ons dialect in al zijn verscheidenheid. Het dialect is evenals onze landstaal aan wijzigingen onderhevig.

In elk dorp en gehucht wordt een dialect gesproken. In onze grensstreek aan Duitse kant zijn de verschillen met ons dialect doorgaans gering. Dat is ook wel verklaarbaar. Nog geen tweehonderd jaar geleden maakten wij deel uit van dezelfde regio, met de hertogdommen Kleef en Gelder in ons achterhoofd. Ons werd ook van die zijde medewerking toegezegd voor de

**Dialectavond in De Poort van Limburg
op zaterdag 5 april acht uur.**

Te zien en te beluisteren zijn Martha Winterberg (Kranenburg), Franz Giesbers (Kessel), Rob Miesen (Goch), Wim Wijnhofen (Middelaar), Nol Heil (Millingen) en de zanggroepen Otersomse Praot (Ottersum) en de Siesmennekes (Groesbeek).

Een betere samenstelling leek ons moeilijk denkbaar. Zij die in het verleden een of meer van deze medewerkers gehoord of gezien hebben zullen dit beamen.

Rond de Grenssteen ingebonden

In onze editie nr 40 hebben we aangekondigd dat de "Vrienden van de Grenssteen" weer in de gelegenheid gesteld worden om hun twintig nummers van de laatste vijfjaar te laten inbinden, nu echter voor de prijs van dertig gulden. Het betreft hier de jaargangen 1992 tot en met 1996. Ons bestuurslid Jan van de Mond is graag bereid uw opdracht in ontvangst te nemen. Hij woont in de Generaal Gavinstraat 20 en is telefonisch bereikbaar onder nummer 024-6961649.

Nieuw materiaal voor ons archief

Steeds vaker worden we benaderd door echte Vrienden van de Grenssteen die artikelen of goederen beschikbaar stellen voor ons archief. Onlangs werd ons door de heer Paes een map met gegevens over de veerpont(en) aangeboden, die wij natuurlijk graag geaccepteerd hebben. Van een mevrouw in Nijmegen kregen we een verzameling krantenartikelen over de Plasmolense kunstenaars, terwijl drie anderen reageerden op onze oproep om ons te informeren over kunst die wij eventueel willen aankopen of opnemen in het door ons uit te geven boek over kunst uit onze gemeente. Verder werden ons tijdens de kerstexpositie allerhand gebruiksvoorwerpen en gereedschappen uit het verleden geschonken. Wij danken de milde gevers en zullen alles goed voor het nageslacht bewaren.

Namenregister Rond de Grenssteen 1996

30-24, 32-14 betekent: nummer 30 pag. 24 en nummer 32 pag. 14.

A(e)rts 38-11.	Daal van 38-9.
Aa van der 39-13.	Daan 38-15,22,24. 39-18.
Aalbers 40-7.	Daliehon de 38-4,11.
Aarschot van 40-5".	Davila 37-1,3. 40-2,3,4,5.
Aarts 39-6.	Dávila Y Vitores 37-3.
Ablaing van Giesenburg 40-14.	Dedem van 40-11,12,13,14.
Abrahams 37-22. 39-15.	Del Monte 40-4.
Adriaan 40-10,11,14.	Derks 37-13. 38-5,9,23.
Agarge l' 40-4.	39-22,23,24. 40-7,18.
Allirol 37-15.	Derx 38-14.
Al va 37-2. 40-5.	Dick Trom 39-2.
Ambrosius 37-14. 39-7,9.	Dijk van 40-19.
Ardech 39-4.	Dinnessen 37-18.
Arnsbergen van 40-7.	Don Louis 37-6.
Arts 38-9,21. 39-8. 40-7.	Doormans 39-12.
Artz 40-6,7.	Dosseler 40-14.
Baal van 40-7,18.	Driessen 38-20. 39-2,5. 40-7.
Bakker 39-24.	Duijnhuijzen van 37-9,12,13
Bardoel 40-19.	Duijnhoven van 40-7.
Bartje 39-2.	Dupont 38-20.
Bax-Lemmens 39-23.	Duren van 40-7.
Becker 40-6,7.	Durham von
Beekum van 40-18.	38-4,5,6,7,8,9,-11,19,20.
Beek van 39-23.	Dyckhoff 39-3.
Beerden 40-7.	Ebben 39-4.
Bekker de 39-5.	Eek 40-10.
Belonje 40-14.	Eijkholt 39-4.
Bentinck tot Aller 40-11.	Eibers 37-13. 39-3.
Berg van den 38-15.	40-15,16,17,18,19.
Berlaymonts 40-4.	Elings 40-7.
Best de 38-9.	Eisen van 38-17.
Beuningen van 37-1. 40-2,7.	Elsenerus 38-7.
Bevort 39-4.	Eltink 40-19.
Beyer de 40-12,14.	Elvervelde van 40-8.
Biennenmann 40-7.	Essen van 40-14.
Biezen van der 38-10.	Essers 39-3.
Bloemen 37-21. 40-19.	
Blok 37-6.	Fahne 40-14.
Boers 40-7.	Festen 38-9.
Boertien 40-23,26,27.	Filips 40-2,4,5.
Bogels 39-3. 40-7.	Fiselier 39-3.
Boll 38-6,7.	Fournier 38-4.
Boogaard van den 39-15.	Francissen 39-21,23.
Borger 40-22.	François 39-3.
Bosmans 38-16. 39-10.	Franssen 39-4.
Botman-Laan 39-5.	Freulich 40-6.
Bouhuis 39-7,20.	Friedenborn 38-4.
Bourbon de 39-16. 40-20.	Gael van 40-8.
Boye 38-17.	Galen van 40-8,9,14.
Braaksma 39-20.	Gallo 37-1. 40-4.
Braat 38-20.	Gatzweiler 40-14.
Bracamonte 40-4.	Geel van 39-4,5.
Bramekooy van den 39-15.	Geer van Keyenberg de 38-5.
Brandenburg van 40-9.	Geerlings 38-15.
Brans 38-9.	Gelderman 39-20.
Brienen van 40-9,10,14.	Germenseel 38-3,7.
Brijker 39-15.	Gerrets 38-14.
Broeder 40-6.	Gerrits 39-2,8. 40-17.
Brokke 39-16,18.	Gerrits van den Ende 39-7.
Bronckhorst van 40-9.	Gerrits-van Mourik 39-2.
Brons 38-9,14.	Gessel van 40-16,17.
Brouwers 40-7.	Geurts 40-7.
Bryas de 38-3.	Giesbers 39-7.
Buddingh 39-5.	Giesberts 40-24,25,26,27,28.
Buren van 40-9.	Godevaert 40-2.
Bus 39-23.	Goedhart 39-4.
Bussel van 38-20.	Goethem van 39-4.
Christiaan 38-3.	Gommans 38-15,22.
Claassen 37-15. 40-7.	Goossens 38-16. 39-7. 40-7.
Claassens 40-7.	Gorissen 38-20. 40-14.
Claessens 39-9.	Gottfort 37-6.
Cloek 40-9.	Goya 39-1.
Cobussen 39-7.	Graaf Christoffel 37-2,3,4,6
Coen 37-10.	Graaf de 39-5.
Coeteote 39-2.	Graaf Hendrik 37-2,4,5,6 19-22
Coligny de 40-9.	Graaf Jan 37-2,5.
Collaert 40-8,14.	Graaf Lodewijk 37-2,3,4,5,6.
Conen 39-3.	39-22. 40-2,3,4.
Cooijmans 39-11. 40-7.	Graaf van Gelre 40-9.
Cox 40-20.	Gradje Kniep 40-20.
Cremer 38-5.	Granvelle 37-2,4.
Creemers 39-3,20.	Grinten van der 38-5,6.
Creemers-Wildschut 39-3,4.	Groesbeek van 38-2,3.
Crommenacker van de 39-3.	Guillon 39-14.

Haaf ten 37-13. 39-9,20.
 Haeg de 38-9.
 Haenenbergh 38-9,14.
 Hagt van der 40-7.
 Halma-Smits 39-3.
 Hareus 37-3.
 Harst 40-7.
 Hart van 't 39-3.
 Havens 38-22,23,24.
 Heek 38-20.
 Heeze 39-12.
 Heiden van der 40-10.
 Heijsterman 39-7.
 Heinsenius 39-13,14.
 Hendriks 37-14. 39-16,17,18,24.
 40-7,22,27.
 Hendrix 39-6.
 Hendrix-Goris 39-3.
 Hertefelde van 40-9,14.
 Hertinghausen 37-6.
 Hertog van Gelre 38-2.
 Hertog van Kleef 40-9.
 Heukelom van 40-12.
 Heydt 38-5.
 Heyman 40-7.
 Heys van 40-10.
 Hierges 37-3. 40-4.
 Hildebrandt 38-11.
 Hinüber 40-13,14.
 Hoenselaars 40-7.
 Hogenberg 37-2,6.
 Holtmoelen 40-8,14.
 Hombergen 38-14.
 Hooft 37-6. 38-6. 40-2,4.
 Hoogveld 39-20.
 Horen van 40-7.
 Hout van 39-14.
 Hubbers 39-8,20,22,24.
 Hulst 40-7.
 Hunt 39-24.
 Hustinx 39-3.
 IJzermans 40-7.
 Ingen van 40-7.
 Isselinuden van 40-12,14.
 Jacobs 40-7.
 Jan Klaassen 39-5.
 Jan Papier 38-9,21.
 Jannink 39-4.
 Jansen 37-13. 38-23. 39-5,7,8,18.
 40-7,18.
 Janssen 38-8. 39-3,6,7,8,9.
 40-7,18,19.
 Job 40-20.
 Jolles 38-20.
 Jung 38-5.
 Kamps 40-7,18.
 Kapel 37-12,13,15.
 Kempen van 40-15.
 Kersten 40-7,18.
 Kesteren van 39-23. 40-7.
 Keyzers 40-7,18.
 Kiste Trui 37-7. 39-1,2,3,22,24.
 40-2.
 Klabbbers 39-2,4.
 Kleef van 38-17.
 Klerkx 39-3.
 Knol 39-4.
 Knoop 39-1.
 Kobus Kont 40-20.
 Kodes 39-3.
 Koenders 39-7,9.
 Koenen 39-3.
 Koning de 39-5.
 Koningin Beatrix 37-7.
 Koningin Emma 37-8.
 Koningin Juliana 37-7.
 Koningin Wilhelmina 37-7.
 Kook 38-10,23.
 Koomen 39-17.
 Koopmans 40-18.
 Kortekaas 39-3,4.
 Kramer 40-12.
 Kreykamp 39-2.
 Küchmeister von Sternberg
 38-4,5.
 Kühn 38-24.
 Kuijk 39-4,5.
 Kuiltes 40-7.
 Kunst 39-3.
 Kuppeveld van 37-8. 38-20.
 Kymmell 40-14.
 Laan van der 39-23.
 Labots 38-9.
 Lamers 37-14. 39-7. 40-7.
 Lange de 39-3.
 Lecluse 39-3.
 Legveld 40-7.
 Leijgraaf 39-13. 40-7.
 Lekatompessy 37-12,13,16.
 Lelieveld 40-7.
 Lemmen 39-21.
 Lemmens 39-7.
 Leur van 40-7.
 Lezier 38-4.
 Lichtenveld 39-20.
 Liebers 40-7.
 Likumahawa 37-12,14.
 Lilienthal 38-11.
 Linden van 40-7.
 Linden van der 40-14.
 Linders 38-14. 39-18,19.
 Lindert van 39-13. 40-7.
 Linssen 39-3,24.
 Loeffen 40-7.
 Logt van de 40-7.
 Londerzele 39-2.
 Loo Wissen van 38-3.
 Loosden van 39-13.
 Lubbes 39-3.
 Luijpen van 40-7.
 Luiken 38-15.
 Lüninck van 40-9,14.
 Lüninck von 40-14.
 Lyklema 39-4.
 Maas 39-7.
 Mandigers 40-7.
 Manduapessy 37-12,13,15.
 Manen van 40-12.
 Manten 40-19.
 Marijntje Gijzen 39-2.
 Mariken van Nieuwegein 39-2.
 Maris 40-20.
 Mans van 40-7.
 Mars van der 39-4.
 Martens 40-7.
 Masson 40-7.
 Matakana 37-12,13,14.
 Matulesy 37-15.
 Meussen 37-8.
 Meeuwissen 40-7.
 Mendoza 37-1,2,3,5,6. 40-2,3,4.
 Mengelberg 40-7.
 Merode de 38-3.
 Meulleners 37-1,6.
 Meussen 37-8. 40-6.
 Meys 39-3.
 Mof de 37-2.
 Mond van de 37-7. 39-6.
 40-7,15,21.
 Mondragon 40-4.
 Montesdoca 40-4.
 Morillon 37-2,3,4.
 Mostaert 40-3.
 Motmans 38-11.
 Mourik van 37-12. 39-1,2,16.
 40-20,23.
 Mouris 39-3.
 Mual 37-15.
 Mul 39-3.
 Mulder 40-12,14.
 Mulders 38-7,17.
 Multatuli 37-10.
 Munster van 40-14.
 Nas 38-14.
 Nassau 37-1,6.
 Nelissen 40-7.
 Neuy 39-8.
 Neyses 38-20.
 Nicolasen-de Groot 39-3.
 Niehorster 38-15,22.
 Nieuwenhuyzen van de 40-18.
 Nijvenheim van 39-5.
 Nillessen 39-3.
 Noordhoek 39-16,17,18,19.
 40-21.
 Noy 39-20,21,23.
 Noya 37-14,15.
 Nvvenheim Neukirchen van
 40-8,9,10,11,12,13,14.
 Ocker 39-1,2. 40-20,23.
 Oldenhaven 39-5.
 Olly 37-14.
 Oranje 37-3,4,5,6. 40-2,9.
 Osorio 37-2,4.
 Otto 38-23.
 Pais van de 37-4.
 Parma van 40-5.
 Peeters 38-13.
 Peperkamp 40-7.
 Perenboom 40-7.
 Perotti 40-4.
 Peters 39-8. 40-7,19.
 Pinekers 37-17. 39-1,10.
 Pinxten 38-6,7,20.
 Poelen 37-19. 39-4,5.
 Ponce 37-3.
 Pool 39-14.
 Quaaïj de 39-12.
 Raaijmakers 39-3,5.
 Raay van 40-24,26,27,28.
 Reehorst ter 38-7.
 Reinders van Laar 38-7.
 Reiswijk van 40-7.
 Renesse van 40-14.
 Requesens 37-1,3. 40-2,4,5.
 Retraedt van 40-9.
 Retz van 40-2.
 Reynen 39-4,5.
 Riemsdijk van 38-5.
 Rijsouw 39-12,13.
 Robbers 38-5.
 Roeper de 39-5.
 Roessingh 39-10,11.
 Rongen 39-12.
 Roodenburg 39-16.
 Roosenboom 39-3.
 Roovers 37-7. 39-2.
 Rozijn 39-4.
 Rutjes 38-6.
 Rutumalesy 37-15.
 Ryswyck van 38-2,9,16,20.
 Sandberg 38-5.
 Sande van de 38-6.
 Sanders 40-7.
 Schaijk van 39-7.
 Schayk 39-3.
 Scheffers 39-21,22,23.
 Schenck van Nydeggen 38-4,20.
 Schenk 39-4.
 Schevichaven van 38-10,20.
 Schewick van 40-8,9,14.
 Schippers 38-6.
 Schobben 39-23.
 Schonouwen van 40-8,14.
 Schoonheijt 39-21.
 Schoonhoven 39-7.
 Schötte 40-7.
 Schrijvers 38-4,6,7.
 Sengers 40-7.
 Siebers 39-7.
 Simons 39-7.
 Sliedrecht 39-2.
 Sloet 39-2.
 Sluiterman 39-12.
 Smeets 39-4.
 Smijers 37-7,8,9,19. 38-21. 39-6.
 40-15,20.
 Smits 39-7,9,21.
 Smits-van Lendt 39-20.
 Snoeck 39-12.
 Soekarno 37-10,11.
 Sok 39-16.
 Solms van 40-9.
 Soumokil 37-11.
 Spruijt 38-1,10,20. 40-8,9,13,14.
 Staffelstein 38-11.
 Steenhuis van 40-9,10,14.
 Steenvoorden 39-2.
 Steur 39-3.
 Stevens 40-7.
 Stoffelen 39-8.
 Stokhuyzen 38-20.
 Straatman 40-7.
 Strada 37-7. 40-4.
 Straten 40-7.
 Strauss 39-24.
 Suripatty 37-12,13,14.
 Tahalele 37-12,13.
 Tasma 39-3.
 Tax 40-7.
 Teerling 40-7.
 Teerlings 39-7.
 Teeuwssen 39-8.
 Tellicht van 40-8,14.
 Tegnagell 40-10,14.
 Tesser 37-15.
 Teunissen 39-7.
 Tharmaratuan-Koppijn 39-3.
 Thasma 39-3.
 Theunissen 38-5.
 40-7,15,16,17,18,19.
 Thielen 38-6.
 Thijssen 37-14. 39-1,2,4,7.
 40-7,20.
 Thissen 40-7.
 Thomassen 39-15.
 Thonissen 38-5.
 Thoonen 40-22.
 Thorbecke 39-11.
 Timmer 38-7.
 Tissen 38-23. 40-7.
 Toisuta 37-10,12,13,16.
 Toledo de 40-4.
 Tom 40-20.
 Toon de Smid 39-7. 40-19.
 Toonen 39-8,21.
 Trijmes 40-7.
 Trillo 37-3. 40-2,3.
 Troost 40-18.
 Uittenboogaard 39-3.
 Usmany 37-12,13,14,15,16.
 Uum van 38-5,6,10,14,24. 39-12.
 Vader 37-13.
 Valentijn 39-4.
 Veen van 40-5,14.
 Ven van de 39-4.
 Verbruggen 40-7,19.
 Verbugt 39-20,21.
 Verhaer 37-3.
 Verhasselt 40-18.
 Verhees 39-4. 40-7.
 Verheijen 39-7,12,13.
 Verhoeff 38-20.
 Verhoeven 39-24.
 Verkroost 38-17.
 Verouden
 38-10,12,13,14,18,22,23,24.
 39-7.
 Versaan 40-7.
 Verschuer van 37-14.
 38-5,6,10,12,13.
 Verwey 39-20.
 Veugelers 39-7.
 Vincboons 40-4.
 Vissers 39-3.
 Vitruvius 38-1.
 Vocht de 37-19.
 Voet 40-20.
 Vooren ter 40-7.
 Voorn 38-20.
 Vos 40-7.
 Voss 39-8.
 Vries de 38-20.
 Vroeg 40-16.
 Wachtendonck van 38-3,4,7.
 Wagemans 39-14.
 Wambach 37-6.
 Wanders 40-7.
 We(e)rth 38-5.
 Wellens 40-7.
 Werd de 40-14.
 Werner 40-14.
 Weynant van Resandt 40-14.
 Wichen van 38-6.
 Wickeren van 40-7.
 Wijhe van 40-11,14.
 Wijnhofen 39-23,24.
 Wijnhoven 37-14,15. 39-7.
 Wijnveldt 37-12.
 Wikander 38-20.
 Wilbers 38-9.
 Wildt de 40-16.
 Willems 38-7. 39-8,23. 40-7,18.
 Willemsen-Jorna 39-5.
 Wilms 40-18.
 Winkels 40-7.
 Wols 39-3.
 Wolters-van der Werft' 37-17.
 39-1,10,20.
 Wülsing 38-4,5,9,16,20.
 Zeiler van 40-8,14.
 Zochowski 39-5.

IN DIT NUMMER:

De bouw van een nieuwe pont	1
Problemen met de veerknechten	3
Wim Noordhoek in de foto-grafiek	7
Nölleke van Tinus Hendriks vertelt	12
Via Romana door Mook en Middelaar	13
De vrouw van Hent Siebers	14
Het oude behouden	20
Un aovond plat praote	23
Namenregister Rond de Grenssteen	23

Overname van artikelen of afbeeldingen is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Het bestuur van de Stichting Heemkundekring de Grenssteen bestaat uit de volgende personen:

de heer P. van Beuningen	024 35 84 927
mevrouw M. Broekmans	024 69 62 453
de heer H. Hüttner	024 69 61 996
mevrouw D. Lamers	024 69 61 302
de heer J. van de Mond, penn.	024 69 61 649
de heer A. Smijers, voorzitter	024 69 62 101

VRIENDEN ZIJN NODIG

De mensen van de Grenssteen kunnen niet alles alleen: veel hulp is nodig van plaatsgenoten en van anderen die banden hebben met de gemeente Mook en Middelaar. Wie actief wil meewerken of materiaal beschikbaar heeft kan contact opnemen met een der bestuursleden.

Men kan ook Vriend van de Grenssteen worden door een minimale bijdrage van 25 gulden te betalen op bankrekening 12.20.04.817 van de Rabobank in Mook. Ons postbanknummer is 144 46 50.

Voor dat bedrag ontvangt men elk kwartaal het tijdschrift Rond de Grenssteen te organiseren lezingen of exposities.

Voor verdere inlichtingen, suggesties en redactionele bijdragen kan men terecht bij de bestuursleden of het secretariaat.

De Grenssteen, Postbus 76, 6585 ZG Mook.

